



$\frac{3}{4} \in \mathbb{C} \quad \hat{A} \frac{3}{2} \in \hat{A}$   
 $\emptyset \quad \hat{A} \quad \hat{A} \frac{1}{4} \in \hat{A} .$

$\mathbb{Z} \hat{A} \in \hat{A} \quad \hat{A} \frac{3}{4} \quad \mathbb{Z} \quad \hat{E} \text{™} \hat{h} \hat{D} \quad \hat{n} \hat{i} \hat{A}$   
 $\hat{A} \hat{a} \hat{w} \quad \hat{A} \frac{3}{4} \quad \hat{A} \quad [\hat{E} \quad \text{»w}],$   
 $\hat{E} \frac{3}{2} \quad \hat{A} \quad \hat{E} \quad \hat{A} \quad \text{w}.$





Свети пророк Данило приводи Пресв. Богородици свт. Данила II, архиеп. Србског  
(деталј ктиторске фреске у Цркви Богородице Одигитрије,  
у Пећској патријаршији, четврта деценија XIV в.).



МѢСЯЦЪ ДЕКЕМВРІЯ ВЪ К-Й ДЕНЬ.\*1

ПАМЯТЬ ЙЖЕ ВО СТЫХЪ ОЦА НАШЕГѦ ДАНИЛА  
[ВТОРАГО], АРХІЕПІКПА СЕРБСКАГО.\*2

НА МАЛѢЙ ВЕЧЕРНИ.

[На Гдн, возвѣхъ:] стѣхѣры стѣителю,\*3 на д, гласъ ѧ.

[Пѡ: Нѣныхъ чинѡвъ:]\*4

**Н**ѣнымъ чинѡмъ поревновѧхъ єси, \* стѣителю даниле, \* на землѣ же  
вѣгонѡе, \* ѡсцѣенъ создѧхъ гвнлсѧ єси, \* и жилище стѣгѡ дхѧ: \*  
тѣмже тѧ ѡублѧжѧемъ, \* и стѡе твое днесь чѣстнѡ, \* радѡующсѧ,  
празднѡемъ ѡуспѣнїе. [Дважды.]\*5

**Н**ѣныхъ чинѡвъ радѡванїе, \* и на землѣ архіереемъ похвалѧ, \*  
осцѣенникѡмъ слава, \* даниле премѡдре, \* монашествѡующымъ  
правнѡ и цркви ѡутвержденїе. \* тѣмъ тѧ мѡлимъ: \* не ѡскѡдѣй  
спомоществѡѧ намъ, \* притекаѡущымъ и ѡблѡбызѡущымъ ракъ мощей  
твоихъ.

\*1 Како би се служба св. архиеп. Данилу II служила заједно само са службом Предпразништва рођења Христова, и уколико св. Игњатије Богоносац није храмовни или месни празник, његову службу пренети на Мало повечерје или сасвим изоставити, пошто се Пренос његових моштију празнује за нешто више од месец дана – 29. јануара. Службу св. праведног оца Јована Кронштадског служити дан раније – 19. децембра, по глави св. ап. и јев. Јована Богослова од 26. септембра.

\*2 Ова служба се у „Србљаку“ налази на стр. 211-222, издање: Св. Архиеп. Синод СПЦ, Београд 1986. год. (у даљем тексту: први изворник). Овде је преузимамо са сајта „Ортлиб“, где је прослеђена у електронском виду од монаха Германа из Србије. Текст је и од нас подвргнут граматичкој (привођење нормама савремене руске редакције црквено-словенског језика) и другој редакцији. Текст смо накнадно прегледали и упоредили са текстом службе објављеним тзв. царском ортографијом на сајту „Осанна“ према ранијем издању: „Книга Серблякъ, содержащая въ себе богослужебная молебная правила святымъ сербскаго рода“ – Белградъ, 1861. – лист 173-178 об. (у даљем тексту: други изворник). Текст службе тзв. гражданским шрифтом постоји и у тзв. руским „Зеленим минејима“ – Минея декабрь. ч. 2, стр. 105-120, Издательский совет РПЦ, Москва 2002.

\*3 одавде на даље, у изворнику: стѡмѧ.

\*4 подобан додат према (очигледности и) сличним местима у савременим руским издањима.

\*5 наш додатак, нема у изворнику.

**Н**а нѣсѣхъ водворѣла, \* прїимѣ нынѣ хвалѹ чѣдъ твоихъ, ѿче, \*  
 Празднующихъ чѣстнѡ пѣмать оуспѣнїа твоегѡ, \* ѿ дѣждь  
 [исполнѣнїе]\*<sup>6</sup> ѿхъ прошѣнїамъ, \* молиа прилѣжнѡ прѣчѣтѣй мѣри бжїей,  
 \* спїстїа ѡ бѣдъ дѣшамъ нашимъ. **Глѣва, глѣсъ ѿ. Самоглѣсенъ:**

**Б**жїтвеннаа блгѣть въ пѣмати оуспѣнїа твоегѡ, \* ѡсѣнѣяци  
 прїтекаюциа къ рацѣ моцѣй твоихъ, \* недѣгѡвхъ исцѣлѣнїе  
 подавѣетъ: \* спїителю ѿче данїиле, \* молиа ѡ дѣшѣхъ нашихъ.

**И нынѣ, предпразднствѣ, [глѣсъ тѡйже:**

**П**ойте гдѹ рѡждшемдѣа ѡ дѣвы: \* воспойте пѣснь вѡинства нѣнаа,  
 \* земнїи восплецийте рѣкѣамъ: \* бгѣ бо въ члѣвѣцѣхъ, \* члѣвѣкъ бгѣ  
 воздаѣнемъ. \* се тѣинство совершаѣетъа намъ днѣсь, \* црѣ ѿилевъ хрїтѡсъ  
 прїходитъ.]

**На стїхѡвнѣ: стїхїры, глѣсъ ѿ.**

**[Пѡ: Дѡме ѿвфрѣдовъ:]\*<sup>7</sup>**

**Д**ѡмъ дѣховный ѡвнїа данїилъ, \* поспѣшѣнемъ блгѣти стѣгѡ дхѣ: \*  
 дѣтѣмъже нынѣ сошѣдшѣа \* того воспоемъ.

**Стїхъ:** ѿцѣнницы твоѣ ѡблекѣтѣа въ правдѣ, \* ѿ прѣвнїи твоѣ  
 возрадѣютѣа.\*<sup>8</sup>

**Р**адѣнїа, данїиле, \* спїителѣй похвалѡ, \* ѿцѣнникѡмъ славо, \*  
 монахѡмъ правнло, \* црѣкѣ оутверждѣнїе.

**Стїхъ:** восхваляѣтѣа прѣвнїи во славѣ, \* ѿ возрадѣютѣа на лѡжахъ  
 своихъ.\*<sup>9</sup>

**П**рїимѣ нынѣ пѣнїе \* чѣдъ твоихъ, ѿче, \* ѿ подавѣй любѣацымъ тѣ  
 ѡбвѣчнаа прошѣнїа.

**Глѣва, ѿ нынѣ, предпразднствѣ, глѣсъ тѡйже:**

**Д**ѡме ѿвфрѣдовъ, \* граде стѣнїй, \* [прѣрѡкѡвхъ славо,]\*<sup>10</sup> \* оуѣраснѣ  
 дѡмъ, \* въ нѣмъже бжїтвенный раждѣетѣа.

<sup>6</sup>\* додато према другомъ изворнику и руским „Зеленимъ минеѣма“, а испуштено у првомъ.

<sup>7</sup>\* подобанъ додато према сличнимъ местима у савременимъ рускимъ издаѣнїима.

<sup>8</sup>\* Пс. 131,9.

<sup>9</sup>\* Пс. 149,5.

<sup>10</sup>\* испуштено у изворнику, додато према сличнимъ местима у савременимъ рускимъ издаѣнїима.

Тропа́рь [сѣ́ителю, гла́сѡ г̃:

ЧѸдо гавѣ́вса и́звѣ́щеніа:

Сла́ва, и́ ны́нѣ, предпра́зднства, гла́сѡ а́:

Гото́внса, видле́еме, \* Ѡвѣ́рзнса всѣ́мѡ, ѡ́деме:]

[Пи́саны на вели́цѣй вечерни.]

**НА ВЕЛИ́ЦѢЙ ВЕЧЕ́РНИ.**

По́емѡ: Бл̃же́нѡ мѸжѡ, а́-и́ а́нтіфо́нѡ.

На Гд̃и, возвѣ́ахѡ: стѣ́хирѡ на и́: предпра́зднствѸ г̃, и́ сѣ́ителю ѡ́.

[Стѣ́хирѡ предпра́зднства, гла́сѡ а́. Самогла́сны [а́натоліа]:\*<sup>11</sup>

**П**редпра́зднствѡ, лю́діе, хр̃тѡво рѣ́твѡ, \* и́ возне́сше о́умѡ кѡ  
видле́емѸ, вознесѣ́мса мы́слию: \* и́ о́усмо́тримѡ дѣ́лѡ дѸше́вными  
о́чесѡ, \* и́дѸщю роди́ти кѡ верте́пѣ всѣ́хѡ гд̃а и́ бѣа на́шегѡ. \* ѡ́гѡже  
и́ѡсифѡ видѣ́вѡ чѸде́ѡ вели́чествѡ, \* мн̃а́ше чл̃вѣ́ка зрѣ́ти, \* ѡ́акѡ м̃лнца  
пелена́ми повива́ема, \* пора́зумѣ́ва́ше же Ѡ веце́й бѣа бы́ти и́стиннаго, \*  
пода́ющаго дѸша́мѡ на́шымѡ кѣлію м̃лть.

**П**редпра́зднствѡ, лю́діе, хр̃тѡво рѣ́твѡ, \* и́ о́умѡ возне́сше кѡ  
видле́емѸ, вознесѣ́мса мы́слию: \* и́ о́узримѡ кѡ верте́пѣ кѣліе  
та́ннствѡ: \* Ѡвѣ́рзеса во ѡ́демеѡ, \* Ѡ дѣ́ѡ чѣ́тыѡ бѣѸ прои́сходѡщѸ, \*  
соверше́нѡ сѡи́ та́иже кѡ бѣ́твѣ и́ чл̃вѣ́чествѣ. \* тѣ́мже воззовѣ́мѡ: \*  
сѣ́и́й бѣ́же, ѡ́че безнача́льный: \* сѣ́и́й крѣ́пкі́й, сѣ́и́е вопло́твѡи́сѡ: \* сѣ́и́й  
безсме́ртный, о́утѣ́шительный дѸше́. \* тѣ́це сѣ́аѡ, сла́ва тебѣ́.

**С**лы́ши, нѣ́бо, и́ вѣдѡи́, землѣ́: \* се́ бо сѣ́ и́ сло́во бѣа и́ ѡ́ца́, \*  
прихо́дитѡ роди́тисѡ Ѡ ѡ́трокови́цы неискѸсомѸжныѡ, \*  
бл̃гволеніе́мѡ роди́вшагѡ ѡ́го безстра́стнѡ, \* и́ содѣ́нствѡмѡ сѣ́агѡ дѸа.  
\* видле́еме, гото́внса: \* Ѡвѣ́рзи вратѡ, ѡ́деме: \* ѡ́акѡ сѡи́ быва́етѡ, ѡ́же  
не бѣ́: \* и́ содѣ́тель все́ѡ тѡва́ри назидаетсѡ, \* пода́и́ мѡрѸ кѣлію м̃лть.]

<sup>11\*</sup> делове службе Предпразништѡ рођења Христоѡ (који нису дати у кориштеним изворницима) дајемо према тексту из: *МННІА МѢСОЦѸ ДѢВЕМѢРІИ*. Московский Сретенский монастырь, издательство „Правило веры“, Москва 1997. Репринтное воспроизведение издания: КІѢВѸ. Кѡ тѣ́пографіи кѣ́ѡ-пече́рско́й м̃лры. м̃лчг гѡда (1893.). (с дополнениями). стр. 331-354.

Стѣхѣры стѣителю данїїлѣ, гласъ ѿ:

[Пѣ: Кїи ми похвѣльными вѣнцѣи:]<sup>\*12</sup>

**К**їи ми похвѣльными вѣнцѣи \* оубѣзѣмъ стѣителѣ; \* стѣенства  
вѣнцѣи, \* блѣгочѣїа оуправленїе, \* свѣтлое црѣкве сѣрбскїа  
оукрашенїе, \* истѣчникъ вѣтвенныхъ истѣленїи неисчерпѣемый, \* пролїтїе  
дарѣвъ дхѣвныхъ, \* рѣкѣ многихъ чдѣсъ, \* веселѣцѣю сѣрбскѣю зѣмлю  
теченїи, \* данїїла теплаго предстѣтелѣ нашегѣ и хранїтелѣ;

**К**їи ми смиренными оустнѣми \* воспоїмъ стѣителѣ; \* дївнаго въ  
чдѣстѣхъ и безплѣтныхъ сожїтелѣ, \* ѡстѣеннаго столпѣ црѣкве  
сѣрбскїа неподвїжима, \* ѣа побѣрника и веселїе землїи нашея, \* правды  
правило, \* сирѣтамъ подѣтелѣ, \* ѡбїдимыхъ застѣпника \* и больнымъ  
врачѣ безмѣзна;

**К**їи ми всехвѣльными вѣнцѣи \* воспоїмъ и соствѣимъ ликѣванїе \* въ  
чѣтнѣмъ празднїцѣ твоегѣ оупенїа, іерарше; \* ѡбѣче дхѣвнѣ  
празднѣюще, мѣлимъ тї: \* молїи вѣкѣ всѣхъ, \* дарѣвати побѣдѣ  
правослѣвнымъ на сопротивнымъ: \* тебе бо тепла мѣтвенника ко<sup>\*13</sup> вѣцѣ  
стажѣхомъ, \* подающемъ мїрѣ вѣлїю мѣть.

**К**їи ми похвѣльными добрѣтами \* воспоїмъ: во архїереехъ слѣвнаго, \*  
въ<sup>\*14</sup> вѣрѣ великаго и пеленѣхъ доброразѣднаго, \* во оученїи  
лѣзыка сладкаго, \* оученїемъ сѣрбскѣю црѣковѣ ѡбогѣщающа стрѣжми словесъ  
своїхъ; \* тѣмъ молїмъ тѣ, \* стѣителю хрїтѣвъ данїїле, \* молїса хрїтѣ  
бгѣ и прѣстѣїи бѣтѣ, \* да избѣвнмъ ѡ вѣдѣхъ мѣтвѣми твоїми.

**К**їи ми дхѣвными пѣснѣми \* воспоїмъ: архїерея, \* оученїемъ къ  
вѣгоразѣмїю всѣхъ настѣвльшаго, \* истѣчника чдѣсъ прѣчѣдна и  
оучїтелѣ премѣдра, \* столпѣ непоколебїма патрїаршескїа лѣуры, \* и всеѣ  
сѣрбскїа землїи оудобрѣнїе, \* и твѣрдое зашїценїе, \* и мѣтвенника ѡ  
дѣшѣхъ нашихъ;

Гласъ, гласъ ѿ:

<sup>12\*</sup> подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

<sup>13\*</sup> измењено према чешћем облику у савременим руским издањима, а у изворнику: къ.

<sup>14\*</sup> измењено према чешћем облику у савременим руским издањима, а у изворнику: во.

**А**рхїереевѡ похвалѣ, \* сщ҃енникѡмѡ оукрашенїе, \* кѡ бг҃ѣ мѣтвенника  
непрестѡннаго, \* истѡчника чюдесѡ прензѡвѣльна, \* днесь любовїю  
сошѣдшесѡ, сѣрсекїй (на)рѡде, \* іерарха данїила похвалимѡ \* ѡ ѡчїнѣмѡ мѡщїи  
ѣгѡ ѡбстоѡще, лѡвжѣмѡ\*<sup>15</sup> ѡ рцѣмѡ: \* радѡшесѡ архїерее данїиле,  
свѣтїльниче свѣтлый, \* ѡзарї ѡзрѡдное достоѡнїе, \* \*кнѣзи ѡ людїи  
твоѡ,\*<sup>16</sup> \* ѡ нїхже непрестѡннѡ хр҃стѣ молїесѡ, \* даровѡтїи ѡмѡ мїрное  
жїтїе, \* да всѡ ѡчїноѡ твоѡ оуспѣнїе любовїю почитѡемѡ.

[**И** нынѣ, предпрѡзднства, глагѡс ѡ:

**В**оспрїимї, видлѣеме, бж҃їю мїтропѡлію: \* свѣтѡ бѡ незаходїмый вѡ  
тѡвѣ родїтїсѡ прїходїтѡ. \* агг҃лї, оудїкнїтесѡ на нѣсї: \* члѡвѣцы,  
прослѡвїтѡ на землї: \* волскн, ѡ персїды преслѡвнїй дѡрѡ прїнесїтѡ: \*  
пѡстырїе, свїрѡюще, трїсѣбоѡ пѣнїе слѡдѡвѡ воспоѡтѡ: \* всѡкое дѡхѡнїе да  
хвалїтѡ вседѣтелѡ.]

**Входѡ. Прокїменѡ днє. Чтѣнїѡ трїи сщ҃їтелѡмѡ.\*<sup>17</sup>**

**Прїтчей чтѣнїе [главѡ ї ѡ ѡ].**

**А**мѡть прѣнагѡ сѡ похвалѡми, ѡ блг҃вѣнїе гд҃не на главѣ ѣгѡ.  
Блжѣнѡ члѡвѣкѡ, ѡже ѡбрѣтѡ премїрѡсть: ѡ смѣртенѡ, ѡже оувѣдѡ  
рѡзѡмѡ. Лѡчше бѡ сїѡ кѡповѡтїи, нѣжели злѡта ѡ сребрѡ  
сокрѡвїца. ѡчїнѣншѡ же ѣсть кѡменїй многѡцѣннїхѡ, всѡ же ѡчїноѡ  
недостѡнно ѣѡ ѣсть. Долготѡ бѡ днѣй, ѡ лѣтѡ жївѡтѡ вѡ деснїцѣ ѣѡ: вѡ  
шѡнїцѣ же ѣѡ богѡтѡство ѡ слѡва. ѡ оуѣтѡ ѣѡ ѡсходїтѡ прѡвѡда, закѡнѡ  
же ѡ мѡтѡ на ѡзѡнїцѣ нѡсїтѡ. Послѡшѡйте оубѡ менѡ, ѡ чѡда, ѡчїнѡ бѡ  
рекѡ: ѡ блжѣнѡ члѡвѣкѡ, ѡже пѡтнї мѡѡ сохрѡнїтѡ: ѡсходї бѡ мѡн, ѡсходї  
жївѡтѡ, ѡ оуѡготовлѡтѡ хѡтѣнїе ѡ гд҃ѡ. Сегѡ радн молїѡ вѡсѡ, ѡ  
предлѡгѡю мѡн глагѡс сїновѡмѡ члѡвѣческїмѡ: ѡкѡ ѡзѡ премїрѡсть  
оуѣтрѡнѡхѡ, совѣтѡ, ѡ рѡзѡмѡ ѡ смѡслѡ ѡзѡ прїзѡвѡхѡ. Мѡн совѣтѡ ѡ  
оуѡтѡвѣрждѣнїе, мѡн рѡзѡмѡ, мѡѡ же крѣпѡстѡ. ѡзѡ менѡ лѡбѡщїѡ лѡблїѡ,


<sup>15\*</sup> или: лѡвызѡемѡ.

<sup>16\*</sup> дѡто нѡїпрїблїжнїе другѡм їзвѡрнїку. У прѡм їзвѡрнїку: лѡдї ѡ стѡдо твоѡ, а у рускїм „Зеленїм мїнеїма“ само: лѡдї твоѡ.

<sup>17\*</sup> текст Паримїїѡ се не дѡје у прѡм їзвѡрнїку.

ищущи же мене обратятъ блгть. Разумѣйте оубо несловни коварство, ненаказанни же прилагайте срца. Послушайте мене и пакы, чтиаа бо рекъ, и шкертъ ш оустенъ прѣва: ѿкв истинѣ побчтса гортань мой, мерзки же предо мною оустны лживыа. Сз прѣвдою вси глголы оустъ моихъ: ничтоже въ нихъ стропотно, ниже развраченно. Бсѣ прѣва сѣтъ разумѣвающимъ, и прѣста шрѣтѣющимъ разумъ. Научъ бо вѣсз истинѣ, да бдетъ ш гдѣ надежда вѣша, и исполнитса дха.

**Премрости соломѣновы чтѣнiе [главы ѿ, ѿ и ѿ].**

 стѣ прѣнагш каплютъ премрость: оустнѣ же мѣжѣ мѣдрихъ вѣдаютъ блгть. Оустѣ мѣдрихъ побчтса премрости, прѣва же ишбавлетъ ихъ ш смерти. Шкончавшдса мѣжъ прѣведнъ, не погбнетъ надежда. Шынъ бо прѣведенъ раждаетса въ животъ: и во блгнхъ своихъ плодъ прѣвды шбметъ. Швѣтъ прѣвднымъ всегда, и ш гдѣ шбратятъ блгть и славу. Шзыкъ мѣдрихъ двбра швѣсть, и въ срцѣ ихъ почаетъ мѣдрость. Любитъ гдѣ преподаена срца, прѣтнн же емъ вси непорочни въ пшти. Мѣдрость гдѣа просвѣщаетъ лице разумнагш. Постигаетъ бо желѣющимъ ю, прѣжде даже разумѣти ю: и оудобъ ошзритса ш любшнихъ ю. Оштренавакыи къ ней не оштрдѣтса: и бдѣи ѣѣ радн, вскорѣ безъ печѣли бдетъ. ѿкв достѣнныхъ ѣѣ сама швходитъ ищущи: и во стезѣхъ ѣѣ швлѣтса имъ блгопрѣемнѣ. Мѣдрости никогдаже шдолѣетъ слово. Шхъ радн и рачителъ вѣхъ доброты ѣѣ: и возлюбѣхъ ю, и поискѣхъ ш юности моеѣ: И взыскѣхъ невѣстъ прикестн себѣ, ѿкв вѣхъ вѣка возлюбѣ ю. Табница бо ѣѣтъ вѣѣа хитрости, и шбрѣтѣтельница дѣлз ѣѣгѣ. Трѣды ѣѣ, сѣтъ добродѣтели: цѣломѣдрю же и разумъ тѣ ошчитъ, прѣвдѣ и мѣжествѣ, ихъже потребнѣе ничтоже ѣѣтъ въ жити члвккшмъ. Шще же и многагш икѣстѣа желѣетъ ктѣ, вѣетъ дрѣвнаа, и вѣтн хотѣщаа раземѣтритъ: Швѣетъ ишкѣтѣа словѣсз, и разрѣшѣнѣа гадѣнѣи: знѣмѣнѣа и чдеса проразумѣетъ, и свѣтѣа времѣнъ и лѣтъ: и вѣмъ совѣтннкъ ѣѣтъ блгъ, ѿкв безсмертѣе ѣѣтъ въ ней, и блгославѣе во швѣнѣи словѣсз ѣѣ. Шегѣ радн бесѣдовахъ ко гдѣ и помолѣсѣ емъ, и рѣхъ ш всегѣ срца моегѣ: Бже шцѣсз, и гдѣ млти,



сотвори́вый всѧ́ сло́вомъ твои́мъ, ѿ мѹ́дростию тво́ею оустро́нный члѣ́къ: да вла́детъ бѣ́шими ѿ тебе́ тва́рьми, ѿ да оуправля́етъ мі́ръ въ прѣ́ей ѿ пра́вды: да́ждь ми́ твои́хъ прѣ́толовъ прише́дѣщю́ премѹ́рость, ѿ не ѿлѹ́чи мене́ ѿ ѿтрокъ твои́хъ, ꙗ́кѡ ѡ́зъ ра́бъ тво́й, ѿ сы́нъ раба́ни тво́еѧ. Послѣ́ ѿ сѧ́ нѣ́зъ ѿ сѣ́агѡ жили́ца тво́егѡ, ѿ ѿ прѣ́тола сла́вы тво́еѧ, да сѹ́щи со мно́ю на́чнѣтъ мѧ́, что́ бѣ́годо́дно ѣ́сть пре́д тобо́ю: ѿ на́стѧвнѣтъ мѧ́ въ рѹ́цѣмъ, ѿ сохрани́тъ мѧ́ въ сла́вѣ́ сво́ей. Помышле́нїѧ бо сме́ртныхъ всѧ́ бо́зливѧ, ѿ погрѣ́шнѣ́льна оумышле́нїѧ ѿхъ.

### Премѹ́рсти соломѡ́новы чтѣ́нїе [главы́ ѡ́, ѡ́, ѡ́ ѿ ѡ́].

**П**охвала́емѹ́ прѣ́вникѹ́, возвеселѧ́тсѧ лю́дїе: безсме́ртїе бо ѣ́сть па́мѧть сѣ́гѡ, ꙗ́кѡ ѿ гдѧ́ познава́етсѧ, ѿ ѿ члѣ́къ: ѿ о́годна гдѣ́н ду́шѧ сѣ́гѡ. Возлюбѣ́те о́убо, ѿ мѹ́жїе, мѹ́дрость, ѿ поживѣ́те: восхо́щнѣте сѧ́, ѿ нака́зани бѹ́дете: нача́ло бо сѧ́ любви, ѿ соблюде́нїе зако́на. Почтѣ́те премѹ́рость, да во вѣ́ки црѣ́вѣте. Возвѣщѹ́ ва́мъ, ѿ не скрѣ́ю ѿ ва́сѡ тѧ́ннѡ бѣ́жнѡхъ: ꙗ́кѡ то́й мѹ́дрости на́стѧвникъ ѣ́сть, ѿ мѹ́дрыхъ и́справнѣтель, ѿ всѧ́комѹ́ смы́слѹ́ ѿ дѣ́лѹ́ хитре́цѡ. ѿ всѣ́мъ смы́сламъ на́чнѣтъ мѹ́дрость: ѣ́сть бо въ не́й дѹ́хъ рѹ́цѣмъ ѿ сѣ́гѡ, ѿ сї́анїе́ свѣ́та приносѣ́щнагѡ, ѿ ѿбразъ бѣ́гости бѣ́жїѧ. Та́ дрѹ́ги бѣ́жїѧ ѿ прѣ́роки оустро́летъ: бѣ́голе́пнѣ́йши же ѣ́сть сѧ́нцѧ, ѿ па́че всѧ́кагѡ сотворѣ́нїѧ свѣ́здѡ: свѣ́тѹ́ сосѹ́жда́ема ѡ́бръѣ́тѧтсѧ пѣ́рвѣ́йши. Та́ о́гожда́ющнѡхъ сѧ́ ѿ болѣ́зней ѿзбѧ́ви ѿ на́стѧви на сѣ́зѣ́ прѧ́выѧ. Да́де ѿмъ рѹ́цѣмъ ѿмѣ́тн сѣ́гѡ, ѿ сохрани́ ѧ́ ѿ лѡ́вѧщнѡхъ, ѿ по́двнѡхъ крѣ́покъ пода́де ѿмъ: да рѹ́цѣмъ вѣ́н, ꙗ́кѡ сѧ́льнѣ́е всегѡ́ ѣ́сть бѣ́гоцѣ́тїе. ѿ нико́гда́же премѹ́жетъ сло́ва мѹ́дрости, ни́же прѣ́детъ сла́вѧ ѡ́блѧ́ющн сѹ́дѡ. Реко́ша же въ себѣ́, помы́слившѧ непра́веднѡ: насѧ́льствѹ́емъ прѣ́номѹ́, ѿ не поща́дїмъ прѣ́бствѧ сѣ́гѡ, ни о́у҃грамнѣ́мѧ сѣ́днѡхъ стѧ́рости многолѣ́тны. Бѹ́детъ бо на́мъ крѣ́пость зако́нъ: ѿ о́ловнѡмъ прѣ́наго, ꙗ́кѡ неодо́денъ на́мъ ѣ́сть, ѿ прѡтѣ́внѣтсѧ дѣ́ломъ на́шымъ, ѿ понѡ́снѣтъ на́мъ ѡ́падѣ́нїе зако́на, ѿ ѡ́блѧ́етъ на́мъ согрѣ́шѣ́нїѧ нака́зѧнїѧ на́шегѡ. Возвѣщѧ́етъ на́мъ рѹ́цѣмъ ѿмѣ́тн бѣ́жїѡ, ѿ ѿтрока́ гдѧ́ себѣ́ ѿменѣ́етъ. Бѣ́сть на́мъ на ѡ́блѧ́е́нїе помышле́нїѣ́мъ на́шымъ, ѿ тѧ́жекъ на́мъ ѣ́сть,

и видимъ, ѿкъ неподобно инымы житїе ѿгѡ, и измѣненны стѣзи ѿгѡ. Вѣ порѡганїе вѣнїхомѣ ѿмѡ, и оудалѣетѣ ѡ пѡтѣй нашинъ ѿкъ ѡ нечистѡтѣ, и влѣжитѣ послѣднѣ прѣвнїхъ. Оувидимъ оубѡ ѡце словеса ѿгѡ истинна сѣть, искѡсимъ, ѿже свѣвѣютѣ ѿмѡ. Рѡганїемъ и мѡкою истѡжемъ ѿгѡ: да разѡмѣемъ крѡтость ѿгѡ, и искѡсимъ безслѡбство ѿгѡ: смѣртїю безѡбразною ѡвѣдимъ ѿгѡ, вѣдетѣ бо поѡщѣнїе ѡ словеса ѿгѡ. Сїѡ помыслиша, и прельстїишасѣ: ѡслѣпї бо ѿ слѡва ихъ. и не разѡмѣша тѣннѣ вѣїиныхъ, и не разѡдѣиша, ѿкъ ты сїѡ бѣхъ ѿдїнъ, живѡтѣ и мѣлїи и смѣрти влѣсть, и спїсѣлїи во времѣ скорби, и иже вѣлѣлїи ѡ вѣлѣкѡ слѡ. Щѣдрѣ и млѣтвѣ, и даѡ прѣвнѣнымъ своимъ влѣтъ, и своєю мѣшцею гѡрдымы прѡтївлѣлїасѣ.

На лїтїн: стїхїры стїхителю, глѡсѣ ѡ. Самоглѣны:

**С**вѣтлѡ днѣсь цѣрковѣ сѣрбскѣ оукрашѣетѣ, \* и радѣетѣ зѡвѣщи: \* оуѡснїсѣ моѡ добрѡта пѣче вѣлѣхъ: \* стїхителѣмъ бо красотѣ, \* слѡвнїи днїилѣ, вѣзїде на нѣсѣ кѣ цѣрю, \* вѣлѣми цѣртѣвѡщемѡ.

**П**рїидїте оубѡ празднолюбѣцы, \* правослѡвнїхъ собѡри, \* и принесѣмъ ѿмѡ пѣнїѡ и похвалѣ, зѡвѣще: \* ѡ стїхителѣ добрѡто и сѣрбскѣ хвалѡ, \* молїсѣ хрїстѡ бѣхъ \* иже вѣвнїти хрїтонменїтѣмъ люди ѡ вѣлѣкѣ скорби, \* и спїстїи дѡшы наші.

**Д**ѡвѣтѣнна влѣтъ \* стїхителѣ тѣ показѣ, \* и оучителѣ иже рѡдна дѡвѣнї. \* тѣмѣже мрѡкѣ нечѣстїѡ ѡблїчїлѣ сїѡ, \* люди бѣгѡразѡмїѡ оучѣнїи просвѣтїлѣ сїѡ, \* стїхителю бѣгѡвѣдре днїилѣ, \* архїерѣемъ слѡва и красотѣ, \* рѡдѡ же сѣрбкомѡ и вѣлѣмъ вѣлѣхъ сїѡ иже вѣстѣнѣ ѡбразѣ оучѣнїѡ. \* дерзновѣнїе и мѣлѣ ко хрїстѡ бѣхъ, \* тогѡ прїсѣмъ молїи спїстїсѣ дѡшѡмъ нашімъ.

**Д**ѡблѣстѣй тѡвоїхъ, щїѣнне ѡче днїилѣ, \* плѡдѣ оуѡснїи вѣрнїхъ сїѡ. \* ктѡ бо слышѣ безмѣрноѣ тѡвѡ смїренїе, \* и терпѣнїю не оудивїтѣсѣ; \* и ѣже кѣ нїцымы тїхѡсть, \* и [кѣ]<sup>18</sup> скорбѡцымы мїлованїе. \* вѣлѣ бо бѣгѡлѣпнѡ наѡчїлѣ сїѡ, \* стїхителю, ѡче днїилѣ, \* и

<sup>18\*</sup> додѡто према сличнїм местїма у сѡвременїм рускїм издањїма.

нѣинѣ на нѣсѣхъ, \* неѡвадѡаемымъ вѣнчавѣа вѣнцѣмъ, \* молѣ хрѣтѣ бѣа и пресѣѣю вѣѣ ѡ дѡшѡхъ нашинъ. **Глѡва, глѡсѣ ѿ:**

**Т**ы ѣси пѡстырь добрый и оучитель теплый, \* сѣителю, ѿче даниїле, \* тѣа всегда хвалѡце вопѣемъ ти: \* твою оукраси бѣа црковь, \* и мѣре своеѡ чѡдотѡорный ѡбразъ въ храмѣ предстоитъ, \* и неисчерпѡемѡ блѡгѣ родѡ сѣрбскомѡ подаѣтъ, \* и дѣже и твоѡ нетлѣнный мѡци покровѣнны лежатъ ѡ толикихъ лѣтъ. \* тѣмже тѣа мѡлимъ и вопѣемъ: \* ѿ сѣителю хрѣтѡвъ даниїле, \* молѣа непрестѡнно ѡ хвалѡцихъ и чѡѡцихъ сѣѡю пѡмѡть твою, \* грѣхѡвъ ѡставлѣнѣе полѡчѣти во сѣенѣе дѡшъ нашинъ.

**И нѣинѣ, предпѡзднѣства, глѡсѣ ѡ.**

[Пѡ: Прѣимѣ, сѡмѡѡне:]\*19

**П**рѣимѣте, ѡсли, \* ѣгоже въ кѡпинѣ мѡѡсѣй законѡпѡлѡжники провидѣ въ хорѣвѣ, \* нѣинѣ раждѡема ѡ дѣвы дѡмомъ вѣтѡвеннымъ. \* тѣа ѣсть, ѡже въ законѣ речѣнна: \* тѣа ѣсть прѡрѡческаѡ печѡть, \* ѡже бѣа плѡтѣю тлѣннымъ ѡвлѡюци, \* ѣмѡже поклонѣмѡ.

**На стѣхѡвѣ: стѣхѣры предпѡзднѣствѡ, глѡсѣ ѡ. Самоглѡсны. [Вѡпрѣѡново:]**

**Г**ѣ время приближѣна сѣенѣѡ нашегѡ, \* гѡтѡвѣна вертѣпе: \* дѣѡ приближѡетѣа, ѣже родѣти. \* видлѣеме, землѣ ѡдова, красѣнѣа и веселѣа, \* ѡкѡ и зъ тѣѣ возѣлѡ гѡдѣ нашь. \* оуслѡшѣте гѡры и холми, \* и ѡкрѣстными странами ѡдѣнѣскѣа, \* ѡкѡ градѣтъ хрѣтѡсѡ, \* да сѣѣтъ ѣгоже создѡ, члѡвѣка, \* ѡкѡ члѡвѣколюбѣецъ.

**Стѣхѡ:** Бѣа ѡ юга прѣидѣтъ, \* и сѣѡи и зъ гѡры прѡсѣнѣнны чѡци.\*20

**В**идлѣеме, землѣ ѡдова, \* ѣже по плѡти житѣльствѡ, \* свѣтлѡ оуготѡви вѣтѡвенный вертѣпѡ: \* въ нѣмже бѣа плѡтѣю раждѡетѣа, \* ѡ неисѡсомѡжнѣа сѣѡѡ дѣвы, \* во ѣже сѣѣти родъ нашь.

19\* додѡто према тексту служѣе Предпѡзднѣштѡ роѣѣна Хрѣстоѡа у сѡвременѣмъ рускимъ издаѡнѣма.

20\* Аѡакумъ 3,3а.

**Стѣхъ:** Гдѣи, оубо ѡбѣщахъ слѣхъ твоѣи, ѿ оубо ѡбѣщахъ: \* гдѣи, раздѣлѣхъ дѣла твоѣа, ѿ оубо ѡбѣщахъ.\*<sup>21</sup> [Андрѣа пѣрскаго:]

**П**рѣидѣте вси, хрѣтово рѣтѣво вѣрнѣо предпрѣзднѣмъ, \* ѿ мѣслѣннѣ пѣнѣе ѡакѣ свѣздѣ предлагающе, \* волхѣвѣхъ славослѣвѣа сѣ пѣстырѣмнѣ возопѣмъ: \* прѣидѣ спѣсѣнѣе члѣвѣкѣхъ ѿзѣ дѣствѣннѣхъ ложѣснѣхъ, \* вѣрнѣа воззѣвѣа.

**Слѣва, сѣнѣтелю, глѣсѣ дѣ:**

**И**ко сѣнѣе прѣсвѣтлоѣ \* прѣсвѣщаѣши сѣранѣ всю сѣрѣскѣю, \* тѣбѣ бо показѣ бѣхъ ѿ ѿносѣи, \* сѣнѣтелю блѣжѣннѣе данѣилѣе, \* пѣстырѣа словѣснѣомѣ своемѣ сѣадѣ ѿ ѿчѣствѣ твоѣомѣ. \* тѣ ѿ оубо ѡбѣщахъ сѣи всѣхъ днѣхъ црѣковь блѣжѣа мѣтрѣе, \* вѣхъ нѣнѣе ѿ до нынѣ лежѣтѣхъ чѣтнѣа мѣщи твоѣа, \* ѿ мѣщи вѣхъ сѣбѣ дѣрѣ ѿ сѣцѣлѣнѣа блѣтѣю. \* сѣгѣ ради не забѣди вѣхъ мѣтѣвахъ \* ѿспросѣти блѣговѣрнѣомѣ ѿ хрѣтолюбѣвѣомѣ народѣ сѣрѣскѣомѣ \* повѣдѣи на сѣпрѣтѣвнѣа вѣрѣнѣ. \* тѣбѣ бо хрѣтоѣхъ показѣ свѣтѣло вѣлѣкоѣ \* пѣтрѣарѣшѣствѣнѣ сѣборнѣнѣ\*<sup>22</sup> црѣкви, \* тѣ ѿ сѣи похѣвалѣ землѣ нѣашѣи ѿ крѣпѣкоѣ застѣплѣнѣе. \* тѣмѣже прѣзднѣюще днѣсѣ свѣтѣло пѣмѣтѣ твоѣо, \* мѣлнѣмъ тѣа, сѣнѣтелю хрѣтоѣхъ данѣилѣе, \* мѣрѣ мѣрѣ ѿспросѣти \* ѿ дѣшѣмъ нѣашѣмъ вѣлѣю мѣтѣ.

**И нынѣ, предпрѣзднѣства, глѣсѣ сѣ.**

[По: Сѣвѣзначѣльнѣоѣ слѣво:]\*<sup>23</sup>

**В**идѣемѣ гѣтѣовнѣа на сѣрѣтѣнѣе дѣбѣ\*<sup>24</sup> мѣрѣи ѿ бѣгомѣтрѣе: \* сѣ бо гѣрадѣтѣхъ кѣ тѣбѣ, мѣнца носѣщи хрѣтѣа, \* сѣвѣзначѣльнѣаго ѿцѣ ѿ дѣхъ прѣснѣхъ: \* сѣгѣже вѣхъ\*<sup>25</sup> вѣртѣпѣ родѣтѣхъ, \* ѿ по рѣтѣвѣ дѣа пѣки гѣвѣтѣа.

**Нынѣ ѿпѣщаѣши: Трѣсѣтѣѣе. [По ѿчѣ нѣашѣхъ:]**

<sup>21\*</sup> Авакум 3,16-2а.

<sup>22\*</sup> у изворнѣку: пѣтрѣарѣшѣскѣи сѣборнѣи.

<sup>23\*</sup> подобан дѣдат прѣма сѣлѣннѣм мѣстѣма у сѣврѣмѣннѣм русѣм издѣаѣмѣа.

<sup>24\*</sup> измѣнѣно прѣма сѣлѣннѣм мѣстѣма сѣврѣмѣннѣм русѣм издѣаѣмѣа, а у изворнѣку: дѣѣ.

<sup>25\*</sup> измѣнѣно прѣма сѣлѣннѣм мѣстѣма сѣврѣмѣннѣм русѣм издѣаѣмѣа, а у изворнѣку: вѣ.

Тропа́рь [сѣ́нѣлю], гла́сѣ ꙗ́:

**Ч**Ѹдо ѡбнѣса ѡзвѣщеніа, \* дѣлми добродѣтелей вѣіхѣх возсіах  
 ѣси, \* монашествѣющих лики оупасх ѣси, \* архіерейскаа  
 сѣдалища оутвердих ѣси, \* ѣретическагѡ нападѣніа не оусѣмнѣвса, \*  
 црковію хрѣтовою оуправлаа, \* прѣбне ѿче, даніле премѣдре, \* оусѣвх  
 ѡако спл, \* тѣло же твое цѣло ѡ неплѣнно соблюденѡ бысть, \* ѡ  
 подлѣтѣх цѣлбѣи болащымѣ ѿ различных недѣгѡвх, \* ѡ дѣмѡны  
 прогонлѣтѣх. \* сегѡ ради молимѣх тл: \* моли сѣстнѣса дѡшамѣх на́шымѣ.

[Гла́ва, ѡ ны́нѣ, предпра́зднствѣ, гла́сѣ ѡ́:

**Г**отѡвнса, видлеѣме, \* ѿвѣрзнса вѣѣмѣх, ѣдеме, \* красѣнса,  
 ѣнфрадо, \* ѡако древо живѡтл вѣ вѣртѣпѣ процвѣтѣ ѿ дѣвы: \* рай  
 бо ѿноа чрево ѡбнѣса мѣсленный, \* вѣ немже вѣтѣвенный садѣх: \* ѿ  
 негѡже ѡдше живн бѣдемѣх, \* не ѡакоже адамѣх оумремѣх. \* хрѣтоѣх  
 раждлѣтѣса, \* прѣжде падшій возстлвннѣ ѿвразѣх.]

НА ѸТРЕНИ.

На Бѣѣ, гдѣ: тропа́рь предпра́зднствѣ, [гла́сѣ ѡ́:

Готѡвнса, видлеѣме, \* ѿвѣрзнса вѣѣмѣх, ѣдеме:] [Два́жды.]

Гла́ва сѣ́нѣлю, гла́сѣ ꙗ́:

ЧѸдо ѡбнѣса ѡзвѣщеніа:

ѡ ны́нѣ, предпра́зднствѣ.

По ѡ-мѣ стѣхослѡвн: сѣдаленѣх, гла́сѣ ѡ́.

[Пѡ́: Грѡвѣх твоей:]\*<sup>26</sup>

**С**лѡжитѣль бѣвѣх хрѣтѣ, вслѣческихѣ влѣцѣ, \* просвѣтнх ѡ наѡчнх  
 ѣси людн вѣтѣвеннымѣ подчѣнѣемѣх, \* кѣ разѡмѣннѡ наставлаа,  
 сѣнѣлю даніле. \* тѣмже тл всн ѡменѣемѣх проповѣдннѣа истнны, \*  
 оучнѣла ѡ оугѡдннѣа хрѣтоѡа. [Два́жды.]\*<sup>27</sup>

Гла́ва, ѡ ны́нѣ, предпра́зднствѣ, гла́сѣ [ѡ подобенѣх] тѡйже:

<sup>26\*</sup> подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

<sup>27\*</sup> наш додаток, нема у изворнику.

**В**еселѣса видлеѣме, ѿвфрадо готѡвнса: \* сѣ бо ѡгница, пастыра великаго въ ложеснахъ носѡци, родити градѣтъ: \* ѿ предвидѡще бжѣтвеннѡ свѣздѡ волкѡ рѡдѡтса, \* съ пастырьми поѡще срѡца прѡвосрѣтѡ.

**По ѿ-й кадѣсмѣ: сѣдѡленъ, гласъ д̄.**

[По: **Г**кѡрѡ предварѣ:]\*28

**В**ѡношти взѣмь крѣтъ свѡй, \* блгошѣтнѡ послѣдовахъ ѿсѣ хрѣтѡ, \* оустрѣкнѡвхъ плотскѡе мѡдрѡванѣе воздержанѣемъ: \* тѣмже на стѣителствѣмъ сѣдѡлци сѣдъ, стѣителю, \* непрестаннѡ оукрашѡеши црѡковь хрѣтѡвѡ, \* во слѡвѡ влѣки твоегѡ ѿ прѣчтыѡ мѣре ѿгѡ. \* тогѡ ради ѿ хрѣтѡсѡ различными дарѡвѡными оукраси твоѡ рѡкѡ, \* данѣиле всеблжѣнне. [Дважды.]\*29

**Слѡва, ѿ нынѣ, предпразднствѡ, гласъ [ѿ подобенъ] тѡйже:**

**Д**ѣвѡ, предначнѣте дѣическѡю радѡсть: \* матѣри, восхвалѣте прѡвождѣнѣе мѣре хрѣтѡ бѣа нашегѡ: \* волкѡ со ѡгглы, съ нами пастырѣе: \* градѣтъ бо дѡа, во градѣ видлеѣмѣ, \* родити сѣа, прѣвѣчнаго бѣа, \* сѣсѡющаго мѡрѡ ѡ тлѣнѣа.

**По полѡелѣн: сѣдѡленъ, гласъ ѿ:**

**С**тѣителѡ великаго данѣила, кѡкѡ достѡйнѡ воспоѣмъ, \* мѡжа чнѣстагѡ оумѡ, \* блгѡзарнаго свѣта ѡсвѣщающагѡ насъ, \* ѿ бжѣтвенный рѡзѡмъ подающаго, \* тѡнхъ глѡбинныхъ повѣдателѡ; \* ѿмѡже согласнѡ вси рѣемъ: \* радѡнѣа, ѡче ѡцѣсѡвѡ, данѣиле. [Дважды.]\*30

**Слѡва, ѿ нынѣ, предпразднствѡ, гласъ ѿ.**

[По: **С**обезначѡльное слѡво:]\*31

**В**идлеѣме, готѡвнса на срѣтѣнѣе дѡвы мѣрѣн ѿ блгѡмѣре: \* сѣ бо градѣтъ кѡ тевѣ мѡнца носѡци хрѣтѡ, \* собезначѡльнаго ѡцѡ ѿ дхѡ прнѣнѡ: \* ѿгѡже въ вертѣпѣ родитѡ, \* ѿ по ржѣтѣ \*дѡа пѡки ѡвнѣтса.\*32

28\* подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима, и према тексту службе Предпразништва рођења Христова у савременим руским издањима.

29\* наш додаток, нема у изворнику.

30\* наш додаток, нема у изворнику.

31\* додаток према тексту службе Предпразништва рођења Христова у савременим руским издањима.

Та́же: степенна, ѿ-и́ антѣфѡнѡѡ д-гѡ гла́са.

Прокі́менѡ гла́сѡ д̄:

Оу́ста моѡ возглаго́лютъ премѣ́ростѡ, \* и́ получѣ́ніе срѣ́ца моегѡ рѡзѡмѡ.\*<sup>33</sup>

Сѣ́иѡ: Оу́слы́шите сѣ́а, вси́ ѡзы́цы: \* вѣдѡ́шите, вси́ живѡщѣи по вселѣ́ннѣи.\*<sup>34</sup>

Всѡ́кое ды́ханіе:

Ѹ́ліе ѡ іѡ́анна, зачѡло ѡѡ, ѡ полѡ.\*<sup>35</sup>

**Р**ече́ гдѣ́ ко пршѣ́дшымѡ кѡ немѡ іѡдѣ́емѡ: [а] **А**мѣ́нь, амѣ́нь глѡ́лю вѡмѡ: не вхо́дѡи двѣ́рми во двѡръ ѡвчѣ́и, но прѣла́за и́ндѡѡ, то́и тѡтъ ѡ́тъ и́ разбо́ициѡ: [б] **А** вхо́дѡи двѣ́рми, па́стырь ѡ́тъ ѡвца́мѡ: [в] **С**емѡ двѣ́рникѡ ѡ́верза́етѡ, и́ ѡвцы гла́сѡ ѡ́гѡ слы́шатѡ, и́ своѡ ѡвцы гла́шатѡ по и́мени, и́ и́зго́нитѡ и́хѡ: [г] **И** ѡ́гда своѡ ѡвцы и́жденѣ́тъ, прѣ́д нѣ́ми хо́дитѡ: и́ ѡвцы по нѣ́мѡ и́дѡтъ, ѡ́кѡ вѣ́датѡ гла́сѡ ѡ́гѡ: [д] **П**о чѡжде́мѡ же не и́дѡтъ, но вѣ́жатѡ ѡ́ негѡ, ѡ́кѡ не зна́ютѡ чѡжда́гѡ гла́са. [е] **С**ѣ́иѡ прѣ́тчѡ рече́ и́мѡ и́исѡ: ѡ́ни́ же не разѡмѣ́ша, чѡѡ бѡ́ше ѡ́же глѡ́лаше и́мѡ. [ж] **Р**ече́ же па́ки и́мѡ и́исѡ: амѣ́нь, амѣ́нь глѡ́лю вѡмѡ, ѡ́кѡ ѡ́зѡ ѡ́сь двѣ́рь ѡвца́мѡ. [з] **В**си́, ѡ́лики (и́хѡ) прѣ́идѡ прѣ́жде мене́, тѡ́тѣ ѡ́тъ и́ разбо́ициѡ: но не послѡ́шашѡ и́хѡ ѡвцы. [и] **А** ѡ́зѡ ѡ́сь двѣ́рь: мно́ю ѡ́це кѡѡ вѣ́детѡ, сѣ́етѡ, и́ вѣ́детѡ, и́ и́збѣ́детѡ, и́ па́житѡ ѡ́бращѣ́етѡ.]

По и́-мѡ псалмѣ́: сѣ́иѡра, гла́сѡ ѡ́:

**С**гда́ прѣста́влѣніе ѡ́тнагѡ твоегѡ тѣ́ла, ѡ́че, пршѣ́ѡ, \* тогѡ́дѡ **С**мно́жѣ́ствѡ вѣ́рныхѡ, ѡ́бѣтѡпѣ́вше ѡ́дрѡ твое́и, \* оу́мѣ́льнѡ провожда́хѡ тѡ, \* и́ зра́ще тѡ́ блѡ́вѡща, \* лю́ди оу́дѣ́лѡхѡѡ. \* црѣ́ же дѡ́шѡнѡ со слѣ́зѡми вѡпѣ́ашѡ: \* ѡ́ вѡ́ко, чѡѡ ти во́дѡмѡ за бѡ́гѡвѣ́дѣ́ніе,\*<sup>36</sup> \* ѡ́же на́мѡ дарѡва́лѡ ѡ́и, \* прѣ́емѡ блѡ́гѡѡ ѡ́ бѡ́га. \* тѣ́мже,

<sup>32\*</sup> додато као на сличним местима у савременим руским издањима, а у изворнику: па́ки ѡ́вѣ́тѡ дѣ́ла.

<sup>33\*</sup> Пс. 48,4.

<sup>34\*</sup> Пс. 48,2.

<sup>35\*</sup> Јн. 10,1-9 (зач. 35 од пола).

<sup>36\*</sup> на сличном месту у савременим руским издањима: блѡ́гѡвѣ́дѣ́ніе, што је смисленије.

сѣи́телю данїїле, \* моли́са прилѣжнѡ хрѣ́сту бг҃у ѿ пресѣ́бнѣи бѣѣ, \* да призи́раетъ\*<sup>37</sup> на насѡ неѡстѣпнѡ пречѣ́тымъ своѣмъ чюдотворнымъ ѡбразомъ, \* ѿмже тѣхрѣ́мъ оукра́силъ єси, \* ѡчествѣ́ ѿ ста́дъ своѣмъ непоколебѣ́мый стѡлпъ ѡста́влѡа: \* твоѣми мѣ́твами да сѣ́емъ.

[Канѡ́нъ [ѿ-й:] предпра́зднства [со і́рмосѡмъ, на ѿ],  
ѿгѡ́же краегране́е:

Поѣ́тъ сѣа предпра́зднствѣнна. [І́ѡсифѡвъ.]

Пѣ́нь ѿ. І́рмосъ:

Пѣ́нь повѣ́днѡ поѣ́мъ всѣхрѣ́сту, \* сотворѣ́шемъ днѣна чюдеса́ мѣшцею висо́кою, \* ѿ сѣ́шемъ і́ла, \* ѿакѡ просла́внѡ.

Начне́мъ днѣсь предпра́зднствѡвати хрѣ́тово рѣ́ствѡ, \* рѡждашаго́а плѡ́тїю ѡ дѣ́вы мѣ́ре, \* въ верте́пѣ видле́емствѣмъ, \* за бл҃гоутрѡ́бе мнѡ́гое.

О́узъ ѡрѣ́шѡа мѡ грѣ́хѡвнѣхъ, \* пелена́ми повнѡ́етъ ѿ въ ѡслѣ́хъ полага́етъ, \* мѡнцѣхрѣ́мъ, превѣ́чнѣи бг҃ъ: \* сла́ва держа́вѣ ѿгѡ́. **Бѣ́гѡрѡдиченъ:**

Бѣ́демъ ѡверза́етъ тебѣ́ рѡжда́ша ѡ дѣ́вы бг҃оутроковнѣцы, \* во градѣ́, вѡко, видле́емствѣ плѡ́тїю: \* пѣ́сносло́внѣмъ стра́шное смѡтрѣ́нїе твоѡ.]

Канѡ́нъ [ѿ-й:] сѣи́телю данїїлу, на ѿ.\*<sup>38</sup>

Пѣ́нь ѿ. [І́рмосъ: то́йже.]

О́че бг҃омѡ́дре, сѣи́телю данїїле, \* ѡверзи моѡ́а недостѡ́йна о́рѣта́ ѡспѣ́вати тѡ, \* ѿ прї́мнѣ ѿакѡ бл҃говѡ́нное кади́ло ѡ о́убѡжества́ моѡгѡ, \* ѿже тебѣ́ принесо́хъ недостѡ́иннѣ ѡзъ. **[Два́жды.]**

Рѡспѡ́имъ всѣхрѣ́мъ вели́каго сѣи́теля данїїла, \* почтѣ́мъ застѣ́пника ѿ ѡутвержде́нїе землѣ́ сѣрвѣкѡа, \* ѿгѡ́же дарѡ́а гдѣ́ ѡбѣ́тели собо́рнѣи\*<sup>39</sup> храни́теля бо́дра.

<sup>37\*</sup> у изворнику: призи́раетъ.

<sup>38\*</sup> у изворнику стоји на ѿ, иако се по свѣму суде́нїи чита на ѿ због додатака **[Два́жды.]** уз по јѣдан од трѡпара у свакој од песама Канѡна свѡга.

<sup>39\*</sup> у изворнику: собо́рнѡй.



**Ε**πιστάφηνымъ христѡвымъ заповѣдемъ послѣдовалъ єси, \* премудре сѣнителю данїїле, \* вдовѣхъ ѡ сирѡтѣхъ бѣлахъ єси предстатель, \* ѡ землѣ сѣрвѣтѣй великое защищенїе.

**В**еликїй нынѣ данїїлъ, пастырь цркви соборный, \* пастыри вкѡпѣ ѡ пасѡмыа, ѡ всю цркѡвь въ пѡмѡть призываетъ. \* тѣмже собравшесѡ, \* торжествѡнимъ свѣтлѡ въ дѣнь пѡмѡти єгѡ.

**В**лѣтъ дѡха прїемъ, Ὁτѣ, во своѣ срдце: \* христѡвъ сѣнителю, ѡуаснѣ ѡзбыкъ, \* ѡ срдце просвѣтнѣ твоихъ пѣвцѣвъ: \* ѣже сѣдѡ твоѡ пѡмѡть воспѣти свѣтлѡ, \* данїїле прѣбне.

**Ἄ**ще ѡ повѣждаютъ твоѡ исправленїѡ \* словеса нѡша ѡ помышленїѡ, Ὁτѣ данїїле, \* ὁбѡче дѡшѣвное нѡше предложенїе, \* по силѣ приносїмое тебѣ, \* прїимнѣ сѡ любовїю, достѡчѡдне: \* ѣже во по достѡнствѣ пѣсни тебѣ соплеетнѣ, \* невозможнѡ\*40 єсть нѡмъ. **Ἐгорѡдиченъ:**

**Π**речтѡлъ бѣе, \* содѣтелѡ ѡ сїѡа рѡждши, \* сїѡнѣ Ὡ бѣдѡхъ градѡхъ твоѡхъ, \* непрестѡннѡ молѡщи сїѡа твоегѡ \* ѡ бѣга нѡшего за ны.

[**Κατακλίσι:** Χριστός γαίεται, σλαβντε:]\*41

**Пѣснь г. Ἰρμѡвъ, предпрѡзднства:**

**Ἐ**камень, єгѡже небрегѡша зѡждѡщїн, \* сѣй вѣстѣ во главѣ ѡугла: \* тѡѡ єсть камень, \* на немже ѡутверднѣ цркѡвь христѡвъ, \* ѡже Ὡ ѡзбыкъ ѡскѡпнѣ.

**Пѣснь предпрѡзднственнѡу всѡ да припѣваетъ тварь, \* прѣжде деннїцы Ὡ Ὁτѡа рѡждшемѡсѡ, \* ѡ нынѣ ѡзъ дѡвы нензречѣннѡ просїѡвшемѡ, \* ѡ рѡждѡющемѡсѡ плѡтїю въ видлѣемѣ \* за мѡрдїе многѡе.**

**Ἐ**вѣздѡ ѡужѣ возїѡ Ὡ плѣмене ѡдова, \* ѡже познѡвше црїе, \* движѣнїе Ὡ востѡкѡвъ творѡтъ, \* ѡ достїгнѣти тцѡтѡсѡ, ѡкѡ да ѡзрѡтъ хрѣтѡ, \* въ видлѣемѣ плѡтїю рѡждѡема. **Ἐгорѡдиченъ:**

\*40 на сличном месту у савременим руским издањима: не възможно.

\*41 наш додаток, нема у изворнику.

Сѣ̀ въплоче́нїе хрѣ́тово оуѣ́дѣвъ иса́а, \* дѣ́омъ сѣ́ымъ гѣ́ѣ  
предглаго́летъ: \* О́троча́ и́зъ дѣ́ы ражда́етсѧ гдѣ́, \* въ возрожде́нїе на́ше, \*  
ѣ́гѡже вла́сть на ра́мѣ ѣ́гѡ.]

[И́нъ. І́ромѡсъ: то́йже. Сѣ́ителю:]

**Т**ы́ проавѣ́лъ ѣ́си, вѣ́ко, \* въ послѣ́днемъ ро́дѣ́ на́шемъ сѣ́ителѧ  
вѣ́ликаго сѣ́вѣ́, \* и́же проавѣ́тнѣ́ свое́ о́чество со сѣ́ител[ьм]и и́  
архїере́(и)и, \* ѣ́мѣ́же послѣ́детъ да́нїи́лъ, \* цѣ́тѣ́тъ пречѣ́днѣ́й. [Два́жды.]

**Т**ебѣ́ прикосну́внѣ́а, сѣ́е, \* сѣ́земъ въ ѣ́тнѣ́мъ грѣ́бѣ́ твоѣ́мъ, \*  
и́щѣ́ленїе полу́чїтнѣ́ сподо́бнѣ́а: \* рѣ́камъ бо то́гѡ къ пѣ́ремъ  
согвѣ́ннѣ́мъ, \* вѣ́їею блѣ́тїю дѣ́ши простира́тнѣ́а.

**С**окрѣ́ши агара́ны, и́ всѧ́ сопоста́ты безвѣ́жнѣ́мъ, прѣ́бне да́нїи́ле, \*  
моле́нїемъ твоѣ́мъ къ творцѣ́ и́ бѣ́у на́шемъ, \* и́ сѣ́лъ и́хъ  
ворю́щю<sup>42</sup> на ны́ немо́щнѣ́ покажи́, \* и́ покори́ и́хъ блѣ́говѣ́рномъ наро́дѣ́  
на́шемъ.

**С**мирѣ́нъ гѣ́вѣ́а ѣ́си, \* кро́токъ же и́ тѣ́хъ, да́нїи́ле, \* ѡ́нѣ́дѣ́же  
дѣ́а блѣ́тъ о́бѣ́льнѣ́ и́зла́внѣ́а на тѣ́, \* вѣ́лика пока́зѧ тѣ́, \*  
ѣ́дѣ́сѧ лѣ́чѧми зѣ́млю на́шѣ́ ѡ́сѣ́ваю́ща. [Два́жды.]

**Ж**езло́мъ воздержа́нїѧ страстѣ́й мо́ре раздѣ́лѣ́въ, блѣ́женне, \* гѣ́къ  
мѡ́исѣ́й, на безстрастѣ́ѧ го́рѣ́ возше́лъ ѣ́си, \* и́ прїѣ́мъ мыслѣ́ннѣ́а  
скрижа́ли, \* па́стѣ́въ твоѣ́хъ на́чнѣ́лъ ѣ́си зако́нѣ́ хрѣ́товоѣ́. **Бѣ́горѡ́днѣ́нъ:**

**Б**ѣ́ди мѣ́, дѣ́о, прѣ́вѣ́жице́ и́ прѣ́ста́ннице́, \* стѣ́на́ нево́рїма́а и́  
застѣ́пница́, \* бѣ́а плѣ́тїю ро́ждаша́а, прѣ́чѣ́аа, \* и́збѣ́внѣ́а  
всѣ́дѣ́раго и́ сѣ́са пою́щнѣ́хъ тѣ́, \* бѣ́оневѣ́стна́а.

[Вондѣ́къ предпра́зднѣ́тва, гла́сѧ ѿ́.

По́: Дѣ́а днѣ́сь:

**Д**ѣ́а днѣ́сь прѣ́вѣ́чноѣ́ сло́во въ вертѣ́пѣ́ гѣ́детъ ро́дїтнѣ́ не́зрече́ннѣ́о: \*  
дѣ́нїи́, вселѣ́ннаа, оу́слѣ́шавши, \* просла́ви со ѧ́ггѣ́лы и́ па́стырьми \*  
хотѣ́щаго гѣ́вѣ́тнѣ́а о́троча́ мла́до, \* прѣ́вѣ́чнаго бѣ́а. **И́косъ:**

<sup>42\*</sup> дато као у руским „Зеленим минејума“, а у изворнику: ворю́щю.

**Ἐ**οῦχαίμασιν ἰσθμῶν, ἢ πάρε λόγα χυδαῖ! \* ἔξε βῆτι δαίη κσῖμα  
 ράδι βλῆσθι, \* во чрево стѣла дѣи вниде, \* ἢ вк вертѣпѣ родитиса  
 градѣтѣ, \* ἢ вк ѣлехѣ положитиса. \* свѣзда же сего проповѣдѣтѣ  
 свѣше волхвѣмѣ, \* ἠδѣщымѣ на поклонѣние ἔγω сѣ дары, \* ἠδдалѣча  
 привлачѣци со тѣцѣнѣмѣ \* послѣдѣщымѣ валаамѣмѣ проречѣнѣю, рѣкшаго: \*  
 свѣзда хѣщѣтѣ провозвѣстити ὄτροча млада, \* превѣчнаго бѣ.]

**Ἐξομολογῆσαι τῷ κυρίῳ, ὁμιλία δ:**

[Πο: Ἐκόρω предварн:]\*43

**Ἐ**κφῆσθαι τῶν κσῖμα σφῆσθαι τῶν κσῖμα ἔσθι землῆ σερβѣѣ, \*  
 просвѣщѣаи блнстѣнѣмѣ бжѣтвенныхѣ твоихѣ словѣсѣ вѣрнихѣ  
 помышлѣнѣ, \* сѣнѣтѣлю Ὡче даніеле. \* тѣмѣ вѣи, сѣнѣнѣю твою ἢ  
 бжѣтвеннѣю пѣмѣтѣ \* днѣсѣ радѣстнѣмѣ совершѣемѣ. [Ἐκφῆσθαι]\*44

**Ἐκφῆσθαι, ἢ ἠνѣѣ, предпрѣднѣствѣ, ὁμιλία [ἢ подобѣнѣ] τῷ ἴσθαι:\*45**

**Ἐ**κφῆσθαι, преднѣнѣтѣ дѣнѣсѣмѣ радѣстѣ: \* мѣтѣри, вѣсхвалѣтѣ  
 [пред]провождѣнѣе мѣтѣре хрѣта бѣа ἠσθѣмѣ: \* волкѣнѣ со ѣгѣлы, сѣ  
 ἠамѣ пѣсѣтѣрѣ [лнѣкѣнѣтѣ]: \* градѣтѣ во дѣа, во градѣ вѣдлѣемѣтѣмѣ, \*  
 родити сѣа, превѣчнаго бѣа, \* сѣсѣяющѣаго мѣрѣ Ὡ [ἢ]тѣлѣнѣмѣ.

**Ἐκφῆσθαι. Ἐκφῆσθαι, предпрѣднѣства:**

[Ἐκφῆσθαι] провѣдѣ, прѣрѣче ѣквѣкѣмѣ, словѣсѣ вѣплоцѣнѣе, \* проповѣдалѣ  
 ἔσθι, вѣпѣлѣ: \* вѣгда прѣблѣнѣтиса лѣтѣмѣ, познѣешнѣсѣ, \* вѣгда  
 прѣнтѣнѣ вѣрѣмѣнѣ, покѣжѣшнѣсѣ. \* сѣлѣка сѣлѣ твоѣѣ, гѣнѣ.

**Ἐ**κφῆσθαι, холмѣ же ἢ дрѣвѣ дѣвѣрѣвнѣмѣ, \* рѣкѣнѣ ἢ морѣ, ἢ вѣлѣкѣо дѣхѣнѣе, \*  
 вк вѣсѣлѣнѣ вѣзыгрѣѣтѣ: \* ἠнѣѣ прѣблѣнѣжѣѣтѣ сѣсѣнѣе, \* ἠнѣсѣ ἠзѣ дѣи во  
 градѣ вѣдлѣемѣтѣ родитиса.

**Ἐ**κφῆσθαι, прѣрѣче дѣде, ψѣлѣтѣрѣ, \* ἢ пѣсѣнопѣѣ дѣомѣ стѣѣмѣмѣ ἠѣѣ: \* Ὡ  
 дѣи во раждѣѣтѣсѣ, \* нѣслѣнѣнѣмѣ прѣжде деннѣцѣ ἠзѣ чрѣва Ὡча вѣзѣѣѣвнѣ,  
 \* гѣдѣ сѣлѣкѣ хрѣтѣсѣ бѣѣ.

43\* подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

44\* наш додаток, нема у изворнику.

45\* у питању је незнатно другачији превод истог сједал(е)на, који се овде предходно појављује после друге катизме. У савременим руским издањима га нема у овом облику.

Кѧкѡ прїиметъ тѧ, слѡве, раждѧема плѡтїю, \* вертѣпъ малѣйшїй ѿ  
 сѣлѡ хѡдїй; \* кѧкѡ же повїешнѣ пеленѧми, \* ѡдѣвѧй нѡ ѡблаки; \*  
 кѧкѡ въ ѡслѣхъ безслѡвїеныхъ возлѧжеши, ѡкѡ млѣнецъ;]

[Изм. Ірмосъ: тѡѡже. Сѣтїтелю:]

**Б**лѣгтїю дѧа помѧзалѣ ѣсї, \* ѧрхїерее всензрѧдне данїїле. \* во хрѣтѧ  
 бо ѡдѣв[ѣ]сѧ, \* житїѧ рѧди чїстагѡ. \* тѣмъ наѡчїлѧ ѣсї \*  
 слѧвннїи въ тѣцѣ ѣдїнаго бѣа.

**И**збѧви тѡе стѧдо ѡ бѡрей грѣхѧ, \* прѣбне сѣтїтелю данїїле, \* бѣдъ  
 же ѿ скорбїй, \* прїводѧ ны въ прїстѧница тїхѧа \* бжѣтвенныѧ  
 вѡли хрѣтѡвы.

**Х**рѣтѡвъ ѡбїлѣ ѣсї ѡгѡдннѣ, \* ѡче прѣбне данїїле, \* прѡсѣѣнне  
 ѧрхїерее. \* тѣмъ молѧсѧ не прѡстѧй ко гѡдѡ, \* ѡ напѧстей, бѣдъ ѿ  
 скорбїй ѿзбѧвннїи стѧдо тѡе \* [н]<sup>\*46</sup> ѡ ѿскѡшенїй.

**О**умертвѣнїи мѡдрѡвѧнїе, прѡмѡдрѣ, плѡтнїи моеѧ нецѣлѣное, \* ѿ кѡ  
 бжѣтвеннымъ стѣзѧмъ настѧви ны, \* ѡкѡ крѣпокъ ѿ сїленъ, \*  
 закѡномъ же блѣгнѣмъ повннїи мѧ, блѣженне, \* ѿ рабѧ покажї мѧ хрѣтѡва,  
 \* порабоцѣнна лѡбннїи стѣрастѣмнїи.

**Г**дѡ ѡчѣсѣмъ тѡѡнмъ \* ѿ дрѣмѧнїѧ вѣждѡма не дѧлѧ ѣсї, \*  
 дѡндеже ѡверѣте мѣсто покѡйно сѣце тѡе, ѡче. \* тѣмъ  
 ѡчїстннѣ[ѣ]сѧ достѡннѣ, \* ѡузрѣ жнлїце слѧвы всѣхъ содѣтелѧ, \*  
 цѣрѧ ѿ бѣа вѣчнагѡ. [Дѡѧжды.]

**В**ѣсь ѡѡвѡ ѡѡмъ впернѣ кѡ высотѣ, \* ѿ земнѧл ннвѡчтѡже<sup>\*47</sup>  
 вѣмѣннѣмъ: \* смнрѣнїемъ, достѡблѣженне данїїле, \* высѡкаѧ прїѧлѧ  
 ѣсї. Бѣгѡрѡдннѣмъ:

**В**ѧл вѡнннннѡ ѡкѡ сїѧ блнзѣ бѣа, \* ѡкѡ прѡвозшѣдѧа всѧ  
 ѧггѣльскїѧ чнны, \* ѣдннѧ добрѡтою дѣствѧ сїѧюцн, \* ѡкѡ мѣнн  
 всѣдержннннѣлѧ.

<sup>46\*</sup> додѧто прѣма слнчнѡм мѣсту у сѧврѣменнм рускнм нздѧнїѧм, неѧ у нзвѡрннку.

<sup>47\*</sup> дѧто кѧо сѧврѣменнм рускнм нздѧнїѧм; ѧ у нзвѡрннку, рѧстѧвлѣно: нн вѡ чтѡ же.

Пѣснь ѿ. Ірмосъ, предпразднства:

[Твѡй мїръ даждь намъ, сїе вѣїї, \* иногѡ бо, рѡзвѣ тебѣ, вѣа не знаемъ, \* има твоє именѡемъ, \* ѡакѡ вѣъ живыѡхъ и мѣртвыѡхъ ѿсї.

Да кропѡтъ радѡющеѡ ѡблаци сладость: \* оуже бо приближаетѡ гдѣ родитѡсѡ \* ѡкоже млнца иъз ѿтыа дѣы, \* въ хѡдѣмъ вертѣпѣ.

Бжѣтвеннїи нынѣ възграйте прѡрѡцы вѣїи: \* приходитъ бо хрѣтѡсъ истина, \* исполнитѡ проповѣди вѡшегѡ вжѣтвеннагѡ ѡзыка, \* раждѡсѡ ѡакѡ млнца.

Бѣорѡдиченъ:

Ѣдеме, заключивыѡсѡ мнѣ древле, \* ѡверзисѡ прочее, видѡ хрѣта млнствѡющѡ плѡтїю, \* и во градѣ, ѡакѡ вѡговолї, видлеѡмѣ, \* ѡ дѣы раждѡющѡсѡ ѡтроковїцы.]

[Иъз. Ірмосъ: тоѡже. Сѣїтѣлю:]

Ѡкрестъ стоѡще раки твоѡеѡ, \* сѣїтѣлю прѣбне данїїле, \* имѣемъ тѡ хѡдѡтаѡ къ вѣѡ, \* и застѡплѣнїе землї сѣрвстѣй, \* оутверждѣнїе же незѡблемѡе.

Млѣтнвѡ бѡвѡ оубѡгїмъ, \* млѣть дѡшекнѡю иъпросї, прехѡальне: \* млѣтынею бо стѡжалъ ѿсї, ѡче данїїле, свѣщѡ, \* и тѡю свѣтлѡ оукрасилъ ѿсї.

Жилїще бѡлѡ ѿсї сѣгѡ дѡа воїстиннѡ, \* вѡженне данїїле, \* и тогѡ ѡвлѣнми разбогатѣлѡ ѿсї \* дѡбрѣ вжѣтвеннми дармї.

Врѡтокѡ ѡвїлѡ ѿсї, кѡпнѡ и смїренъ, дѣломъ и слѡвомъ, \* и сїмъ всѡ къ себѣ прївлѣклѡ ѿсї, \* любѡвїю же и дѡбрымї дѣльмї всѡ оукротїлѡ ѿсї, \* и сѣца возвеселїлѡ ѿсї твоїмї чѡдеїмї. [Дѡѡжды.]

Релїкїй пѡстырь всѣхъ, хрѣтѡсъ: \* ѡвѣцѡ своїхъ пѡстыря тѡ, вѡженне, показѡ, \* и оучїтелѡ словѣсныхъ. \* тѣмже заблѡждѡющѡгѡ мѡ на горѡхъ погїбелн, \* ѡакѡ пѡстырь твоѡгѡ ѡвчѡте възїщї.

**И**ако великое богатство твоихъ щедротъ, гависа въ землѣ нашей, \*  
**И** безчисленное пролитіе мѣти твоеа, елѣго хрѣтовъ: \* ты бо  
 просѣщымъ ещѣа подаеши, \* и тыа насытити тѣшишиа твоимъ  
 предложеніемъ, блженне. **Бѣгородченъ:**

**М**ыро тѣа именѣемъ, пречѣтаа, \* ѿако рождшюу бѣа плотію, \* и  
 блгѣтное мыро точащюу \* всѣмъ притекающымъ подъ кровъ твою.

**Пѣснь 5. Ирмосъ, предпразднства:**

[Прѣрока іѡнѣ подражаа, вопію: \* животъ мой, блже, свободи изъ тлѣ,  
 \* и спси мѣ, спсе міра, \* зовѣща: слава тебѣ.]

Нѣо на землѣ нѣнаго показѣтъ \* свѣздюу свѣтлою црѣа, \* насъ ради  
 раждающагоа, \* свѣздословцѣмъ нынѣ во градѣ дѣдовѣ.

Витѣстѣѣтъ и вопіетъ прѣрокъ гавѣ: \* доме ты еуфраатовъ,  
 видлееме, \* въ нѣмже бѣа гавитѣа ѿ дѣвы, \* играи и ликѣи.

Въ вертепѣ видлеемствѣмъ \* дѣа раждаетъ гавственнѣ гда всѣхъ  
 творца, \* и ѿако члѣвѣка повѣвши пеленами, \* въ галѣхъ восклонѣтъ  
 нынѣ.]

[Изм. Ирмосъ: тоѣже. Сѣителю:]

**Ж**итіе твоѣ цѣломудреннѣ совершилъ еси, сѣенножленне, \*  
 правдою оукрасивѣа, \* и мужествомъ смысла добродѣтели  
 сочетавъ себѣ, \* пребженне сѣителю даніиле.

**Х**ранѣ градъ твою, сѣителю даніиле пребженне, \* ѿ безбожныхъ и  
 чѣжевѣрныхъ нахожденій, \* и ѿ междобобныхъ бранн. \* молиѣа  
 же непрестаннѣ влѣцѣ хрѣу и пресѣбѣи вѣцѣ, \* еже миръ даровати пастѣѣ  
 твоѣи.\*48

**Т**ы оубѣ и по смѣрти славишь, \* ѿако живъ чѣдодѣйствѣеши. \*  
 немощнымъ бо [и]\*49 слачѣннымъ \* даеши исцѣленіе бжтвенною  
 блгѣтію, \* занѣ глголетъ гдѣ: \* прославляющаго мѣа прославлю.

\*48\* у изворнику: твоѣи.

\*49\* додато ради осмишљавања према сличном месту у савременим руским издањима, нема у изворнику.

**И**сполни́ла е́си свѣтоавле́ніа, дані́ле мѡдре, \* ѣ́акѡ храни́тель  
**И**заповѣдей хрѣ́товыхъ: \* ѡчи́щенъ же ѿ страсте́й, \* бы́лъ е́си  
 вои́стиннѡ жили́ще пребѣ́твенныхъ тѣ́рцы.

**М**ѡже́ сѣ́еннѡи ра́достнѡ е́з наро́домъ \* днѣсь твою́, ѿ́че, па́мать  
**М**пра́зднѡюще, торже́ствѡютъ: \* ѡ́мже согла́енѡ, ѡ́стиннѡи  
 безмо́лвницы, \* ѡ́ прости́и вси, ѿ́бще тѣ́а воспѣ́вають, \* предста́теля  
 вкѡ́пѣ ѡ́учи́теля. [Два́жды.]

**Т**ѡи́нѡ страсте́й ѿ ду́ши ѿтра́слъ е́си, дані́ле, \* низложи́въ вса́кое  
**Т**пому́слѡвъ возноше́ніе, \* на хрѣ́та превозно́сѡщесѡ. **Пѣ́оро́диченъ:**

**С**овѣ́та превѣ́чнагѡ хра́мъ воздви́глъ е́си, сѣ́ителю, \* а́рхистра́тига  
**С**гаврі́ла ра́достное провѣ́щаніе бѣ́ѣ, \* вседне́внѡ воспѣ́ваа: \*  
 ра́дѡисѡ, невѣ́сто неневѣ́стнаа.

**Конда́къ, гла́съ ѡ́.**

**По́: К(о)зѣра́ннѡй:\***<sup>50</sup>

**К(о)зѣра́ннѡмѡ** ѡ́ дѣ́внѡмѡ на́шеа земли́ свѣ́тильни́кѡ \* днѣсь  
**К**любо́вию притека́емъ, \* ѡ́ пѣ́снь тѣ́ѣ бѣ́гоно́се, плетѣ́мъ, \* ѣ́акѡ  
 ѡ́мѡщемѡ дерзнове́ніе ко гдѡ́, \* ѡ́зба́ви на́съ ѿ многообра́зныхъ  
 ѡ́бесто́днѡи, \* да зове́мъ тѣ́: \* ра́дѡисѡ, ѡ́утвержде́ніе ѿ́честѡѡ на́шемѡ, \* ѡ́  
 вели́кѡи покрови́телю ѡ́бители́ своеѡ. **Ї́косъ:**

**К**ели́кѡи свѣ́тильни́къ ѡ́внѡла е́си ро́дѡ се́рвскомѡ, \* стѣ́рѡми сло́вѣсъ  
**К**тѡво́ихъ вѣ́рныхъ просвѣ́щаа, \* ѡ́ вседѣ́рднѡ приходя́щымъ къ тѣ́ѣ  
 ѡ́сцѣ́леніа пода́ваа. \* хрѣ́товѡы во лю́ди, бѣ́гоно́се, невидимѡ посѣ́ща́ешѡ, \*  
 ѡ́ тѣ́мъ зе́млю на́шѡ просвѣ́ща́ешѡ. \* сегѡ́ ра́ди согла́енѡ зове́мъ тѣ́ си́це:  
 \* **Ра́дѡисѡ**, свѣ́та безстра́стнагѡ до́ме: \* ра́дѡисѡ, страсте́й тѣ́мныхъ  
 прогони́телю. \* ра́дѡисѡ, де́монскіа разрѡ́шнѡый кѡ́зни: \* ра́дѡисѡ,  
 а́ггльскіа возвесели́вѡый чѡ́ны. \* ра́дѡисѡ, высо́тѡ бѣ́окидѣ́нѡи чѡ́стагѡ: \*  
 ра́дѡисѡ, глѡбѣ́ннѡ смире́нѡи болѣ́зни ѡ́мыва́ющаа. \* ра́дѡисѡ, ѣ́акѡ бы́лъ  
 е́си зри́тель невидимыхъ: \* ра́дѡисѡ, ѣ́акѡ соѡбщи́ла е́си ли́къ сѣ́ителѣй.  
 \* ра́дѡисѡ, земли́ се́рвскіа па́стырю ѡ́ о́учи́телю: \* ра́дѡисѡ, сѣ́ителѣ́мъ

<sup>50\*</sup> подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

нзрѣднѣла похвалѣ. \* радѣиѣла, ѿакѡ тебѣ ради послѣ бѣзъ въ ѡбѣтѣль твою чюдотворный ѡбразъ мѣре своеѣ: \* радѣиѣла, ѿакѡ тебѣ ради престѣла чюдотворнаго икона мѣре бжѣла славитѣла. \* радѣиѣла, ѿакѡ оукрашѣеши прѣтола первосѣтитѣлей сѣрбскихъ: \* радѣиѣла, оутвержденіе родѣ сѣрбскомѣ.

### Пѣснь 3. Ірмосъ, предпразднства:

[Сщымызъ въ пѣци ѡтрокѡмъ твоимъ, спсе, \* не прикоснѣла, ниже стѣжнѣ ѡгнь. \* тогда тріе, ѿакѡ ѣдинѣми оусты, \* поахѣ, и блѣлахѣ, глѣбѡюще: \* блѣвѣнъ бѣзъ ѡтѣцъ нашихъ.

Хрѣтово во плѣти показѣла ѣвлѣніе, іереміа, вопіѣше: \* на землѣ воплѡщѣла бѣзъ ѣвѣла: \* хѣдожества же ѡбратѣте всѣкъ пѣть, \* рождѣиѣла въ видѣлемѣ иъзъ мѣре.

Сѣ иъзъ корене іесеева прозавѣ жѣзла, \* цвѣтѣзъ прозавѣающе хрѣта: \* и на нѣмъ нынѣ раждѣлемѣмъ въ вертѣпѣ, \* дѣхъ почиетъ разѣдма и совѣта, \* и бжѣтвеннаго вѣдѣнїа.

Да оубѣлишимъ словеса ѡцѣнна: \* гдѣ раждѣетѣла, ѡтрочѣ ради насъ, \* ѣгѡже начѣльство на рамаѣ бысть, \* и нарицѣетѣла ѣггѣзъ совѣта велика ѡѣа, \* начѣльникъ мїра хрѣтозъ.]

### [Иъз. Ірмосъ: тоѡже. Сѣтитѣлю:]

**Ѡ**вѣрзи ми двѣри поканїа, \* превлѣженне архіерее данїіле, \* да ѡмѣю сквернѣ ѡкаанныа моеѣ души, \* моѣ тѣло и всѣ чѣветва и совѣсть, \* во ѣже пѣти бѣзъ: \* ѡцѣвъ бжѣ блѣвѣнъ ѣси.

**И** мамы тѣла застѣпника тѣпла, твои раби, \* и стѣнѣ неворимѣ црѣкве твоѣѣ, \* и оутвержденіе родѣ сѣрбскомѣ, \* не боимѣла врагѡвъ и сопостѣтѡвъ, \* но побѣждаемъ тѣла силою чюдотворныхъ иконъ, поюще: \* хрѣте, вѣею блѣвѣнъ ѣси.

**О**успѣвы ѡѣскїа оутвердилъ ѣси, мѣдре, \* и црѣковь престѣла бжѣла мѣре чюдотворнымъ ѡбразомъ оукрасилъ ѣси, \* и ѡцѣнства лѣпотою прекраснѣ оустрѡилъ ѣси, \* оученьми же твоими люди наказѣла ѣси пѣти: \* бжѣ, вѣею блѣвѣнъ ѣси. [Дѣажды.]



**З**емла̀ на́ша и́ страна̀ согла́сно, Ѡче, \* побѣ́дѣна твѡа̀  
возвѣ́щаетъ, \* на́дѣнна тобо́у пѣ́ти всю́ду х́р҃та: \* Ѡцѣ́въ  
на́шихъ бже́, бл҃гѣ́ныи є́си.

**Ж**е́нихъ, краси́ны добро́тою па́че всѣ́хъ сынѡ́въ члѣ́вческихъ, \*  
ѣ́акоже пи́сано є́сть, \* неѣ́стѣ, бл҃же́нне, своѣ́й цр҃кви, краси́нѣиша  
та̀ показа̀ жени́ха, \* тогѡ̀ носѣ́ща Ѡбразъ и́ подобіе́.

**О**у́ краси́въ своѣ́ житіе́ мл҃чтынею и́ кро́тостію, \* любѡ́вію же и́  
и́стиною, \* подража́тель показа́ла є́си и́зрѣ́дныи па́стырѡ  
добра́гѡ, \* и́збра́въ тогѡ̀ довро́дѣтели добра́ѣ. **Бѣ́городиченъ:**

**П**рихо́дитъ вл҃ка въ<sup>51</sup> верте́пѣ роди́тисѡ ѣ́акѡ члѣ́вкъ: \*  
предѣ́рѣцимъ, вѣ́рнѣи, дѣ́лѣ ч҃тѣю, \* воспѣ́вающе є́и ра́достно: \*  
ра́дѡисѡ, ми́ръ ра́досте: \* ра́дѡисѡ, дѣ́во, мѣ́ти х́р҃тоѡ.

**Пѣ́снь и́. І́рмо́съ, предпра́зднства:**

[Ѡгѡ́же оу́жасѡются а́гг҃ли и́ всѡ́ вѡ́инства, \* ѣ́акѡ твѡрца̀ и́ гд҃а, \*  
по́йте сѣ́енницы, \* просла́вите Ѡтроцы, \* бл҃гѡ́чите лю́дїе, \* и́  
превозно́сите во всѡ́ вѣ́ки.

Гд҃ь гра́детъ страна́мъ рѣ́чѣво́мъ ѣ́вѣ во своѡ́, \* прї́имемъ є́го̀, \*  
ѣ́акѡ да оу́стра́ншысѡ ра́йскїа слáдостѣи па́ки присѡ́битъ, \* ра́жда́сѡ въ  
верте́пѣ.

Є́е́ возва́нїе на́ше прихо́дитъ, \* возгласї́мъ пѣ́нїа ра́достнаа  
тѣ́шанїемъ, \* и́ воспо́имъ пѣ́снїи предпра́зднствє́нныхъ, \* въ малѣ́йшемъ  
вмѣ́щающемъде́ла верте́пѣ.

Ѣ́акѡ клáтѣа гд҃ь, и́сполни оу́же, \* Ѡ́ сѣ́мене да́въ на́мъ дѣ́дова своѡ́  
мѣ́рь дѣ́л: \* и́зъ неа́же мл҃нцъ плѡ́тїю роди́сѡ во гра́дѣ вндле́емѣ, \* па́че  
сло́ва.]

[И́нъ. І́рмо́съ: то́йже. Сѣ́ителю:]

**П**овѣ́дѣныи бѣ́въ Ѡ́ врага̀ \* прегрѣ́шенъми мно́гими, и́ Ѡ́ мо́лвъ  
житѣ́йскихъ, \* прихо́ждѣ́ (сѡ) вѣ́рою, \* и́ ѣ́акѡ манасї́а, въ пока́нїи,  
вопїю́ ти, х́р҃те: \* гд҃а по́йте, дѣ́ла, \* и́ превозно́сите є́го̀ во вѣ́ки.

<sup>51\*</sup> измењено према савременим руским издањима, а у изворнику: во.

**М**олитвы, преблженне, и моленїа \* твори прилежнѣ кз егѣ \*  
 приенѣ за рабы твоѣ, \* кз печалехз заступника во и поборника  
 \* тлѣ имѣще спсаемса ѿ вѣдз, гдѣ поюще \* и превозносѣще во всѣхъ  
 вѣки. [Дважды.]

**Р**овнѣжаются на люди твоѣ смиренныя, \* стителю пречтнѣи Оче  
 данїиле, сынове агаранстїи: \* сокрѣши ихъ невидимою силою млтвз  
 твоихъ ко влцѣ и бцѣ, \* насъ ради, гдѣ поющихъ \* и превозносѣщихъ во  
 всѣхъ вѣки.

**Ѡ**корми млтвою твоєю паствѣ сїю многочисленнѣ твою, \* и  
 оустави бзрю вѣтровъ противныхъ, \* члвчественныхъ и  
 мысленныхъ, млтвами твоими, \* избави же всѣхъ ихъ искѣшенїи и  
 смѣшенїи, \* и даже до конца неврежденнѣ сохрани.

**Н**ензреченное твоѣ чадолубїе, Оче, \* превосходящее оческѣю любовь,  
 \* посѣщаетъ, насъ всегда твоими млтвами, \* испрошаѣ намъ  
 спсѣнїе и подаваѣ намъ \* съ тихостїю, данїиле, радоватиса.

**Р**оздѣхъ оубѣ ѿстїиса блговонїемъ мощей твоихъ, \* данїиле  
 премудре, хртѣсѣ стителю: \* црковъ же веселѣшиса вопїетъ: \*  
 блгвенъ егѣ ѿтѣсѣ нашнхъ. Гѣорѣдиченъ:

**З**вѣзда возсїа, хртѣсѣ, ѿ іакѣва, \* и колѣн стекѣютсѣ во градъ  
 вндлѣемъ, \* пѣти, чествовати и поклонитиса ѣмѣ, \* рожденномѣ  
 изъ ложеснъ чтыа бцѣ.

### Пѣснь д. Ірмосъ, предпразднства:

[Живоприемный источникъ пристоукѣщїи, \* свѣтонѣсный свѣтилникъ  
 блгчїи, \* храмъ ѿдѣшевленнѣи, \* сѣнь пречтѣю, \* нѣсѣ и земли  
 пространнѣишѣю, \* бцѣ, вѣрнїи величаемъ.

Съ патрїархи, и прѣными всѣми, \* и со стѣми прѣрѣки взыгранъ, \*  
 ѿ дѣы гдѣ иисъ, \* избавленїе, просѣщенїе, \* и жизнь, и спсѣнїе, \* нынѣ  
 во градѣ дѣдовѣ раждаетсѣ.

Оуже бжтвеннагѣ слова воплощенїа, \* всѣмъ ѿверзѣшасѣ ѣвѣ  
 предавѣрїа. \* нѣсѣ, радѣштсѣ, \* аггліи, взыграйте: \* и да веселитсѣ земля  
 съ члвѣки, \* съ пастырьми и волхвы, дѣхомъ.

Но́ситѡ хрѣ́та, ѣ́акоже мѣ́ро неистоце́нное, \* о́умный дѣ́а а́лва́стрѡ, \* и  
се́е пре́дѣдетѡ въ верте́пѣ и́зла́ити дѣ́ломъ ѣ́ако, \* ѣ́акѡ да напо́лнитѡ  
бл̑году́ханіѡ ѣ́гѡ ду́шы на́ша.]

[И́нз. І́рмо́сѡ: то́ѡже. Сѣ́и́телю:]

**И**́ако владни́ца, и́ разбо́йникѡ и́ мыта́рь \* вѡпи́ю ти ѿ се́ца, хрѣ́тѣ: \*  
согрѣ́шихъ, прѡстѣ́и мнѣ́, вѣ́ко, \* мнѡ́гаѡ моѡ́ согрѣ́ше́ніѡ, \* и  
и́зба́ви мѡ́ ѿ всѣ́акогѡ гнѣ́ва, \* твоегѡ́ се́и́телеѡ мл̑твами, \* ѣ́акѡ да тѣ́  
непрестѣ́ннѡ велича́ю.

**П**рѣ́идѣте, соверѣ́телеѡ всѣ́и се́рви, \* ко бл̑женнагѡ се́и́телеѡ дані́ла  
гробѣ́, \* и со слеза́ми возопѣ́йте къ бг̑у: \* и́зба́ви, гд̑и, ѿ бѣ́дъ  
лю́ди твоѡ́, \* и сохрани́ ро́дъ на́шъ ко бл̑гоу́чѣ́н, \* покорѣ́ же десни́цѣ  
ѣ́гѡ всѣ́ навѣ́тѡу́щыѡ ѣ́мѡ,\*<sup>52</sup> \* да тѣ́ велича́емъ ко вѣ́кн.

**В**ельми́ ра́дуетѡ ѡ́ тебе́, пречѣ́стны́й ѿ́че, \* се́и́телю дані́ле, ро́дъ  
твоѡ́, \* помо́щника и́ заступни́ка тѣ́ имѣ́а: \* и ны́нѣ, вѣ́ко, не  
ѡ́ходѣ́ дѣ́ломъ ѿ на́съ, \* мл̑твѣ́ тво́рѡ за ны́ ко гд̑у бг̑у и́ пресѣ́бѣ́и бѣ́тѣ,  
\* ѣ́акѡ да и́зба́витѡ на́съ ѿ на́силіѡ безбо́жныхъ а́гаранѡвѡ, врагѡ́вѡ  
на́шихъ, \* да тѣ́ всегдѡ́ велича́емъ.

**С**ла́вѣ́ твоѡ́ воспѣ́ти по досто́нствѣ́ нево́змѡжно, \* чѡде́ѡ бо  
премнѡ́га и́ и́сцѣ́ле́ніѡ ѡ́бильнѡ пода́еши, \* (сѡ) те́плою вѣ́рою  
прихо́дѡщымъ къ тебе́, \* дані́ле се́и́телю, похва́ло́ землѣ́ на́шеѡ.

**П**оложи́ тебе́ цр̑кѡе́ своеѡ́ ѡ́сновані́е хрѣ́то́сѡ, \* и́ столпа́ крѣ́пка и́  
незы́блема ко вѣ́кѡ, \* соблю́дѡща ѡ́битель твоѡ́ до конца́ ѿ  
врагѡ́вѡ. [Два́жды.]

**С**ѣ́и́телиѣ́ о́убѡ, цр̑і́е и́ кн̑зи, \* санѡ́вницы\*<sup>53</sup> и́ всѣ́и лю́дѣ́, \* мѡ́жѣ́ и  
же́ны, стѡ́рцы сѡ́ мл̑нцѡми, \* и́ всѣ́къ вѡ́зрастѡ, и́ всѣ́кое  
досто́нство, \* се́и́телеѡ на́шегѡ [дані́ла] па́мѡть свѣ́тлѡ да  
пра́зднѡимъ. **Гѣ́орѡдиченъ:**

<sup>52</sup>\* у 2. изворнику: и́ сохрани́ кн̑за́ на́шегѡ ... [и́а́къ] за́раба́, покорѣ́ же десни́цѣ́ ѣ́гѡ всѣ́ навѣ́тѡу́щыѡ ѣ́мѡ.

<sup>53</sup>\* у руским „Зеленим минејима“ измењено у: мо́нахи.

**О**украси́са видле́еме, \* [оу]гото́внса ѿвфра́до: \* безз мѣре бо ѿ  
о́ца, \* и безз о́ца мѣрїю, \* чревонóентса и раждáетса сїса́м насъ.

**Свѣтїленъ предпразднства.**

[По: Посѣтїи́х ны ѿстѣ:]\*54

**П**редпразднствеснныа, вѣрїи, ржѣтвѣ пѣснн, \* прїидїте, принесѣмъ  
всїи: \* градѣтѣ оу́же хрѣтосъ въ видле́емъ родїтнса, \* сїстїи  
вселеннѣю, ѣакъ ѿдїнъ члѣвѣколюбецъ.

**Слава, сѣнїтелю.**

[По: Женѣ оуслышнте:]\*55

**А**хъ сѣбїи пома́за тѣ, \* сѣнїтелю данїиле блженне, \* хрѣтосъ паствѣ  
пастїи на пажнтехъ сїснїтельныхъ. \* тѣмъ и потцáлса ѿсїи \*  
наставлѣти люди прáвыми стезáми: \* тогò радн нынѣ ѿгубыа вѣнцы \*  
ѿ вѣнцедáвца прїáлх ѿсїи. **И нынѣ, предпразднства:**

**Г**ото́внса видле́еме, \* оукраси́ домы твоѣ: \* къ тебѣ бо градѣтѣ  
дѣа, \* мѣнца носáци хрѣтá, \* о́цъ собезначáльнаго: \* прїиде бо да  
сїсѣтѣ родъ члѣвѣческїи.

**На хвалїтехъ, стїхїры, [на ѿ,] предпразднствѣ ѿ.**

**[Творенїе ршмана сладкопѣвца. Самоподобны:**

**А**ггѣльскїа предїдїте сїлы, \* иже въ видле́емѣ оугото́внше ѣсли: \*  
слово бо раждáетса, \* мѣдрость пронсхóднтѣ, \* прїемлетѣ цѣлованїе  
црковь. \* на радость вѣцы, \* людїе, рцѣмъ: блгвѣнъ пршѣдыи \* бже нашъ,  
слава тебѣ.

**Г**оры сладоеть да кáплютѣ, \* сѣ бо прнхóднтѣ бгъ ѿ юга, \* ѣзыцы,  
покарáнтса, \* радѣнтса, прѣрòцы, \* патрїарси, взыгрáнтѣ, \*  
члѣвѣцы, восплещнте рѣкáми: \* крѣпкїи и велїкїи кнзъ хрѣтосъ раждáетса,  
\* црѣ нбсъ на зѣмлю прнхóднтѣ.

54\* подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

55\* подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

**Ѡ** землѣ возноса члвчество, \* зиждитель прїиде, \* црїкїѣ ѡбновлаа паки ѡбразз. \* раддїтеса горних силы ѣ воспойте: \* враждѣ средостѣнїе разорїса, \* прїиде, ѣмѡже прилѣжаше: \* бгѣ во члвчкѣз бывае҃тз, \* црѣ ѣлевз \* хр҃тосѣз бгѣ на́шз.]

**И сѣ́н҃телю ї, гла́сз ѣ:**

[**По̀:** Чтò в́асз нареч́емз:]\*<sup>56</sup>

**Ч**тò тѣ нареч́емз, сѣ́н҃телю: \* а́ггѣла, їакѡ безплòтєнз на землѣ пожїлз є҃сї; \* а́пѣла лн, їакѡ бл҃говѣрїю на́дчїлз є҃сї се́рбекаѡ зѣмлю; \* мчнїка лн, їакѡ хр҃тѣ рѣдї подвїзѣлз є҃сї до смѣртн; \* ѡбращѣа лїдї ѡ тьмѣ нечѣстїа, \* ѣ прїводѣ ѣхз на пѣжнть бгòразѡмїа. \* молн є҃пстїса дѡшѣмз на́шымз.

**Ч**тò тѣ ѣменѡемз, бгòбл҃женне данїїле: \* рѣкѡ, дѡхòвнѣх вòдз на́полнѣмз, \* ѣ прохòдѣщѡ се́рбека концы, \* жѣждѡщаа ср҃ца на́паѣющѡ тѡїмз о҃ученїемз; \* ча́шѡ, бж҃твеннагѡ дх҃а на́полнѣмз; \* свѣщѡ, цр҃ковѣ ѡзарѣющѡ(ю); \* свѣтїльнїка, їакѡ пѣстѡ своò просвѣщѣешн; \* мнòга тн ѣменѣ, ѣ бòльша(а) дарòвнїа. \* молн є҃пстїса дѡшѣмз на́шымз.

**С**ѣ́н҃телю хр҃тòвз, \* бж҃твеннѣх предѣнїѣ о҃учн҃телю, \* \*цр҃кòвное о҃украшенїе,<sup>\*57</sup> \* вòїстїннѡ<sup>\*58</sup> тѡбѣ їакѡ ѣстїннѣгò пѣстѡра \* хр҃тòсѣз показѣлз є҃стѣ новòзбравннòмѡ своємѡ словѣснòмѡ стѣдѡ, \* се́рбека лїдємз, \* ѣхже ѣ ѡ совлѣзнѡвз є҃пслз є҃сї, \* ѣ о҃крѣпїлз є҃сї ѣхз бг҃тн вз правòсла́вїн. \* тѣмже нѣнѣ мòлнмз тѣ, \* данїїле достòчѡдне, \* молнса бгѡ є҃псѡ ѡ ѣже вѣрою прѣзднѡющнх \* прѣч҃тнѡю пѣмѣтѣ тѡю.

**Гла́ва, гла́сз є:**

**С**є̀ прнблїжнса весѣлоє торжєствò \* ѣ прєсвѣтлаа пѣмѣтѣ бгòнòснагѡ Ѡца̀. \* раддїса ѣ красдїса пѣтрїархїе се́рбека, \* веселнса пѣцьскаа а́рхіе́ікпїе,<sup>\*59</sup> гл҃гòлющн: \* раддїса, цр҃кѡ се́рбека храни́телю. \* раддїса, цр҃ей се́рбека вѣнчѣтелю. \* раддїса, помѣзавнѣ царѣ дѡшѣна на

<sup>56\*</sup> подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

<sup>57\*</sup> нема првом у изворнику, додато према другом и руским „Зеленим минејима“.

<sup>58\*</sup> нема у другом изворнику и у руским „Зеленим минејима“.

цр҃тво. \* радѣнѣа, родѣ сѣрвскомѣ ч҃тнѣи наставниче и столпе неподвижимѣи. \* радѣнѣа, цр҃квамъ великое правило. \* радѣнѣа, сопр҃тѣольниче пр҃тѣола сѣрвскагѣа. \* радѣнѣа, о҃ч҃тѣлю царѣи бл҃гоч҃тѣивыхъ. \* радѣнѣа, свѣтѣильниче всесвѣтлыи, \* просвѣщающѣ сѣрвскѣа концѣи о҃ч҃енѣми своѣми. \* радѣнѣа, скорбѣащихъ вж҃твенное о҃ч҃тѣшенѣе, \* и ѡбидимыхъ теплыи побѣорниче. \* тѣмъ не престѣи молѣа хр҃тѣу бг҃у и престѣи вѣѣ, \* сп҃сѣнѣа дѣшамъ нашимъ.

**И нынѣ, предпразднствѣ, гласъ 5. [Самоподобенъ]:**

**П**риближѣетѣа хр҃тѣосъ, \* видѣеме преддѣготовнѣа, \* о҃ужѣ сп҃сѣнѣе ѿзбыкъвъ ѡзарѣетъ, \* бл҃годѣраси ѿсли, \* пастыри соберѣи, \* призовѣи волхвъ ѡ персѣды. \* вѣннствѣа безплѣтнихъ о҃умѣвъ воззовѣте: \* цр҃ь нб҃съ на зѣмлю прихѣодитъ.

**Славослѣвѣе великое, и ѡпѣетъ.**

**НА ЛѢТУРГІИ.**

**Бл҃женна ѡ канѣна предпразднствѣ и сѣитѣлю.**

[По вхѣдѣ: тропарь предпразднствѣ, чѣдотворнѣи икѣнѣ и сѣитѣлю, кондакъ икѣнѣ, слава сѣитѣлю, и нынѣ предпразднствѣ.]\*<sup>60</sup>

**Прокіменъ, гласъ ѡ:**

**О҃устѣа моѣа возгл҃голютъ прѣмрѣстѣ, \* и подчѣнѣе ср҃ца моего рѣзѣмъ.\*<sup>61</sup>**

**Стѣхъ: О҃услѣшнѣте сѣа, вси ѿзбыцы: \* видшѣте, вси живѣщѣи по вселѣннѣи.\*<sup>62</sup>**

**Иплъ ко ѡврѣомъ, зачѣло тѣи, ѡ полѣ.\*<sup>63</sup>**

**Р**ѣчѣе, [и,ѣ] всѣкъъ первоцѣенникъ, во ѡже приносѣти дѣры же и жѣртвы, поставлѣемъ бывѣетъ: тѣмъже потреба имѣти чѣдѣ и семѣ, ѡже принесѣтъ. [а] Ище бы о҃убѣо былъ на зѣмли, не бы былъ

<sup>59\*</sup> у изворнику: митрополѣе.

<sup>60\*</sup> тропар и кондакъ чудотворној Пеѣској икѣни Пресвете Богородице Одигитрије видѣти у ѣној служби у петак по Вознесењу. Овако се пѣа у Пеѣској патријаршији гдѣ се налазе мошти свѣтитеља Данила, а другдѣ могуѣе изоставити.

<sup>61\*</sup> Пс. 48,4.

<sup>62\*</sup> Пс. 48,2.

<sup>63\*</sup> Евр. 8,3-6 (зач. 318 од пола).

сці́енникъ, сѣщымъ сці́енникомъ приносѣщымъ по законѹ дары: [ѣ] Иже образѹ и стѣни сѣджатъ нѣныхъ, ꙗкоже гл҃голахо бысть мов҃сею, хотѣшѹ сотвори́ти ски́нию: ви́ждь бо, рече, сотвори́ши всѣ по образѹ показанномѹ ти на горѣ. [ѥ] Нынѣ же лѣшше оу́лчѣн сѣженіе, по сѣлику и лѣшаго завета сѣсть хо́дѣтай, иже на лѣшах ѡбѣтовѣнѣхъ законнѣхъ.

### Ἄλληθία, [γλαίε β]:

[Ἐπίχθ:] Οὐστὰ πρῆναγω ποδῆται [β] πρεμῆροσθι, \* ἢ ἀζύικъ сѣгѹ возгл҃голетъ сѣдѣ.\*<sup>64</sup>

[Ἐπίχθ:] Законъ бѣга сѣгѹ въ сѣцѣ сѣгѹ, \* ἢ не за́пнѣтѣ стѹпы сѣгѹ.\*<sup>65</sup>

### Ἐπιταφία τῶν ματθεῶν, ἀρχαίω ἀι.\*<sup>66</sup>

**Р**ече гл҃ъ своимъ оу́чѣнникомъ: [ѣ.а] Вы сѣте свѣтъ мѣра: не мѹжетъ градъ оу́крытисѣ верхѹ горы стоѣ. [ѣ] Нижѣ вжигѣютъ свѣтѣльника, и поставлѣютъ сѣгѹ подѣ спѣдомъ, но на свѣщницѣ, и свѣтитъ всѣмъ, иже въ храмѣнѣ [сѣтъ]. [ѥ] Тѣкѹ да просвѣтѣтѣ свѣтъ вашъ предѣ чл҃вѣки, ꙗкѹ да видѣтъ вашѣ дѹбра дѣла: и прослѣвѣтъ ѡца́ вашѣго, иже на нѣсѣхъ. [ѥ] [Да] не мнѣте, ꙗкѹ прѣндѹхъ разорѣти законъ, илѣ прѣрѹки: не прѣндѹхъ разорѣти, но исполнѣти. [и] Ἄминь бо гл҃голю вамъ: дѹндеже прѣйдетъ нѣбо и землѣ, иѹта сѣдина, илѣ сѣдина чертѣ не прѣйдетъ ѡ законѣ, дѹндеже всѣ бѣдѣтъ. [и] Иже ѣще разорѣтъ сѣдинѹ заповѣдей сѣхъ малыхъ, и налѣтитъ тѣкѹ чл҃вѣки, мнѣ наречѣтѣ въ цѣтвѣн нѣнѣмъ: а иже сотвори́тъ и налѣтитъ, сѣи кѣлѣй наречѣтѣ въ цѣтвѣн нѣнѣмъ.

### Причл҃стѣнъ:

Въ пѣмѣтъ вѣчнѹ бѣдетъ прѣнникъ, [ѡ сѣха сѣла не оу́боитѣ.\*<sup>67</sup>

<sup>64\*</sup> Пс. 36,30.

<sup>65\*</sup> Пс. 36,31.

<sup>66\*</sup> Мт. 5,14-19 (зач. 11).

<sup>67\*</sup> Пс. 111,6 и 7.

## МЕСЕЦА ДЕЦЕМБРА У 20 ДАН.

### ЖИТИЈЕ СВЕТОГ ОЦА НАШЕГ ДАНИЛА II, АРХИЕПИСКОПА СРПСКОГ.\*<sup>68</sup>\*<sup>69</sup>

**В**ети српски архиепископ Данило живео је и делао у време српских краљева: Милутина и Стефана Дечанског, и цара Душана.<sup>\*70</sup> Властелински син; остаде јединац у својих знатних и богатих родитеља,<sup>\*71</sup> пошто му помреше браћа и сестре још за његова детињства. Као дете, Данило мољаше родитеље да га даду учитељу да се учи књизи, али они, уцвељени смрћу своје деце, нису хтели да њихово јединче изнурава себе учењем. Међутим малишан остаде упорно при својој жељи, и умоли једног рођака свог да га тајно од родитеља одведе к учитељу. Даровит и врло приљежан, Данило убрзо постаде најбољи ученик, и превазиђе све своје вршњаке и другове у школи, тако да му се сви дивљаху. Родитељи пак његови спочетка веома туговаху, но када дознадоше где се налази њихов син и како је напредан у учењу, примирише се и препустише се у свему вољи Божјој.

Међутим у дечака Данила, упоредо са чежњом за знањем, стаде се бујно развијати и чежња ка целомудрију, чистоти, посту, бдењу, молитви, к врлинама којима се одликују зрели људи. Подвизавајући се у тим врлинама, он се поче много интересовати подвижничким животом. Волео је да се срета са монасима, указивао им је дужно поштовање, ступао је с њима у разговоре о монашком животу. И ускоро у њему се разгоре жеља да и сам постане монах. И он често мољаше Бога да га удостоји монашког чина. Много слушајући о чудесима у светом граду Јерусалиму и у Светој Гори Атону, он већ у таком узрасту сагореваше од жеље да посети та света места. Али за то још не беше наступило време.

Када Данило постаде пунолетан, краљ Милутин га узе на свој двор, пошто беше дознао за његове изврсне особине. Краљ га заволе, и држаше га близу себе, и указиваше му посебну пажњу. Но Данило се не погорди, него се и на двору држаше скромно и смирено, непрекидно чезнући за монашким животом и чекајући од Бога згодну прилику да ту своју чежњу оствари.

<sup>68\*</sup> Може се читати као Синакарско житије на своме месту, после 6. Песме канона.

<sup>69\*</sup> Узето из „Житија светих за месец децембар“ преп. Јустина (Поповића), стр. 570-583.

<sup>70\*</sup> Краљ Милутин владао од 1282. до 1321. године; празнује се 30. октобра. – Свети Стефан Дечански владао од 1321. до 1331. године; празнује се 11. новембра. – Цар Душан владао од 1331. до 1346. као краљ, а од 1346. до 1355. године као цар.

<sup>71\*</sup> Година, место рођења и световно име светог архиепископа Данила не знају се.



Благочестиви краљ Милутин често је путовао по својој земљи, обилазећи цркве и манастире, клањајући се светињама и раздајући богату милостињу. На једном од таквих путовања у свити благочестивог краља налазио се и Данило. За време боравка у манастиру Свете Тројице, Сопоћанима, Данило се зближи са једним богоугодним старцем монахом, и у разговору с њим откри му чежњу душе своје за монашким животом, и моли га да му помогне да ту чежњу оствари. И када се краљ и његова свита после богослужења повукоше на одмор и починак, христочежњиви млади властелин се тајно, ноћу, искраде из манастира са споменутиим старцем, монахом, и вођен овим побеже у манастир светог Николе, у Кончул, на реци Ибру. Ту игуман тога манастира Николај замонаши бегунца са краљевог двора давши му име Данило.

Давно жељан монаштва, Данило се свом душом даде на испуњавање монашких завета; ревносно посећујући заједно са другима црквена богослужења и у току дана радећи све манастирске послове, Данило се ноћу насамо предавао бдењу, богоразмишљању и непрестаној молитви. Молитва, сузе умилења и покајања, пост и други подвизи убрзо учинише те Данило постаде образац за друге монахе. Глас о његовим подвизима пронесесе на све стране. Дође тај глас и до ондашњег архиепископа Српског Евстатија.<sup>\*72</sup> Он га позва к себи, јер му беху потребна просвећена и побожна духовна лица. И много пута архиепископ позиваше к себи Данила, али он никако није хтео да остави омиљено му место свога подвижништва. То примора архиепископа те се обрати краљу Милутину, да он нареди монаху Данилу да се одазове захтеву архиепископову. Краљ саветова преподобноме Данилу да испуни вољу преосвећенога, и писаше му овако: „Ти си се свагда одликовао оданошћу и послушношћу мојој вољи; поступи и сада по моме захтеву и жељи. Уосталом, ти сам добро знаш, је ли похвално не слушати архиепископа. Он ме је више пута и оправдано молио о томе“.

Тада преподобни Данило, у нади да га Бог неће лишити Своје благодатне помоћи, реши да отиде к архиепископу. Узевши благослов од игумана и опростивши се са братијом свога манастира, он отпутова к архиепископу Евстатију, чији се двор налазио у манастиру Жичи. Архиепископ га прими са великом љубављу и рукоположи за јеромонаха, и задржа на свом двору.

---

<sup>72\*</sup> Евстатије II био српским архиепископом од 1286. до 1304. године.

Налазећи се поред архиепископа, преподобни Данило продужи свој подвижнички монашки живот, напредујући у врлинама. У исто време он обављаше разне налоге архиепископове и дужности у управним пословима црквеним. Личан и речит, он имађаше „дар од Господа да мудро и паметно говори пред царевима“, по речи пророка Исаије. Тако проведе он годину и по дана поред архиепископа.

Међутим преподобног Данила не напушташе његова давнашња пламена жеља: да види Свету Гору, и у њој манастир Хилендар, задужбину светог Стефана Немање и сина му светога Саве, у којој су се они подвизавали, и оставили је своје потомству као небеску драгоценост. Веома волећи и ценећи ову свету задужбину, краљ Милутин је царски обнови и прошири. Усто на молбу ондашњег Хилендарског игумана Киријака, Милутин подиже недалеко од манастира на самој морској обали пирг, утврђену кулу са црквом Светога Спаса, ради заштите манастира од морских разбојника. Но игуман Киријак ускоро умре. Архиепископ Евстатије и краљ Милутин, у бризи да изаберу достојног прејемника, сазваше духовни сабор ради саветовања, и сабор једнодушно изабра јеромонаха Данила за игумана Хилендарског.

Избор преподобног Данила за игумана Хилендарског пада у мучно и тешко време не само за Свету Гору Атонску већ и за сву Грчку царевину, Византију. У то време Турци су се већ кретали ка Цариграду; настојавали су да се из Азије морем пребаце и у Европу. Грчки цареви су предузимали све мере за заштиту хришћанā од неверникā. При томе старали су се и за помоћ са стране. Тако је краљ Милутин помагао грчком цару Андронику Старијем против Турака у Азији. Затим грчки цар би принуђен да прибегне стварању најамничке војске; у том циљу он узе Шпанске Каталонце. Но најамничка војска не хте се држати уговора, и ускоро ступи у везу с Турцима, и постаде љути противник православног хришћанског царства. Они су пљачкали, рушили и палили куће по целом Балканском полуострву. По обалама пак грчких мора харали су морски разбојници, особито Венецијански. Ови сувоземни непријатељи, Каталонци, и морски – првенствено Венецијанци, не оставише на миру ни Свету Гору Атонску. Преувеличани гласови о богатствима Светогорских манастира привлачаху разбојнике, који у дивљачким налетима не штеђаху становништво, већ не гледајући ни на звање ни на узраст убијаху, пљачкаху, одвођаху у ропство. Од тих разбојника, иако хришћана – латина, не остаде поштеђена ни српска светогорска лавра – Хилендар.

Ето, у тако тешко време преподобни Данило би назначен за игумана у Хилендару. Краљ Милутин и архиепископ Евстатије испратише игумана Данила са богатим даровима за свету Хилендарску лавру. Стигавши у Хилендар игуман Данило се предаде још строжијим духовним подвизима, проводећи живот у најдубљем смирењу и испосничком молитвеном подвизавању. При томе он доживљаваше многа искушења и нападе од злих духова, који се на све могуће начине паштаху да га омету у његовим молитвеним подвизима, нарочито ноћним, наводећи на њега разне страшилне и страхотне привиде. Но све то он савлађиваше и побеђиваше свесрдном молитвом, богомудрим пошћењем, трпљењем, ослањањем на Бога, и приморавањем себе на све веће и веће подвиге. Лични пример игумана и његове топле красноречиве поуке подражаваху и шираху међу манастирском братијом једнодушност, слогу, међусобну љубав и ревнитељску радост у подвизима.

Тако прође доста времена. Но наступише нове прилике које захтеваху од игумана Данила нове подвиге: заштиту Хилендарске обитељи од споменутих разбојника, који пустошаху и разараху сву Свету Гору. У утврђени и уређени Хилендарски манастир беху се збегли многи мирјани, тражећи ту себи крова, заштите и прехране. Све манастирске залихе беху стављене на расположење гладним људима. Но када залиха нестаде, сви стадоше трпети глад. Најзад, у опседнутом манастиру почеше и људи и стока умирати од глади. Неки због тога решише да беже из опседнутог манастира; али при покушају бекства непријатељи их похваташе, па неке од њих убише а неке у ропство одведоше. Међутим игуман Данило, јак вером и храбар надом у Бога, не падаше духом. Непријатељ је чинио силне напоре да продре у Хилендар: много пута је покушао да развали манастирску капију, или да пробије бедеме; често пута је стрелама засипао манастир, али никако није успевао да се увуче у манастир. Преподобни Данило је храбро бранио манастир и јуначки подносио рат и глад, сав ослоњен на Господа непрестаном молитвом. Тако он издржа три и по године у утврђеном манастиру, опседнутом од непријатеља. А када непријатељ једно време одступи од манастира, брижљиви и далековидни игуман Данило реши да спасе манастирске драгоцености. Зато он најпре осигура даљу заштиту и одбрану манастира са онима што остају, а сам са неколицином братије узе свештене утвари и драгоцености, и крену у Србију да их тамо склони, да их се непријатељ не би дочепео ако му Хилендар падне у руке. На том путу преподобни Данило се пробијао кроз крајеве, заузете и опустошене од непријатеља. Но помоћу Божјом, провлачећи се кроз сваковрсне опасности, он

благополучно стиже у ондашњу српску престоницу, град Скопље, предаде краљу све црквене драгоцености, и исприча му све муке и недаће које непријатељи задају Светој Гори. Краљ Милутин с радосћу прими игумана Данила, и дивљаше се како се он са толиким благом пробио посред самих непријатеља и стигао жив, и здрав. Притом краљ свесрдно и с брижном љубављу мољаше преподобнога оца Данила да остане код њега док садашње опасности не мину Свету Гору и пут који води ка њој. Али преподобни никако не пристајаше да борави ван Свете Горе, готов да одмах крене натраг уздајући се у милост и помоћ Божију и опомињући се речи Господње, да се не треба бојати оних који убијају тело а души не могу ништа учинити. Као добар подвижник он беше решен претрпети све оскудице и беде, па и саму смрт, али не остављати поверену му обитељ.

Стога се преподобни са много љубави опрости с краљем и крену натраг у Свету Гору. На том обратном путу он доживе многобројне опасности, али га из свију њих спасаваше нарочито промишљање Божје о њему и богодана му мудрост.

Стигавши најзад у Хилендар, преподобни га затече пред падом: јер браниоци манастира дуго већ времена опседнути страдаху од глади и жеђи, и већ беху готови да се предаду непријатељима. Преподобни Данило одмах посла неке своје искусне и вичне људе, те се они некако пробише до мора, купише лађу пшенице, и доставише је манастиру. Затим преподобни најми у околини Свете Горе наоружане војнике за заштиту Хилендара од непријатеља. А непријатељи, чувши да се игуман Данило вратио у Хилендар и сабрао тамо војнике, не усудише се да те године нападну манастир, него се расејаше по свој Светој Гори, свуда харајући и пљачкајући. А када се, по опустошењу Свете Горе, варвари враћаху натраг, и један одред њихов пролажаше у близини Хилендара, војници што се налажаху у Хилендару стадоше молити преподобнога Данила да им допусти да нападну непријатеља. Преподобни беше против тога не желећи их излагати опасности и раанама. Међутим они, уздајући се у Господа и Пречисту Богородицу и у молитве преподобнога, начинише заседу на врло згодном месту за напад, и ту изненада нападоше на пролазеће варваре. Мноштво непријатеља би рањено, побијено, и много их везаних у манастир доведено, и много оружја и драгоцености заплењено. Преподобни Данило виде у томе очигледну помоћ Божју, узнесе пламену благодарност Богу, а заплењене драгоцености посла на поклон краљу Милутину по неколицини верних слугу.

После тога преподобни се поново даде у строге манашке подвиге, проводећи сво време у молитви, посту и богоразмишљању. За своје врлине, велике трудове и мудрост он код свију стече велику љубав и поштовање.

Након немного времена пронесе се вест по Светој Гори да се варвари поново спремају да изврше напад на Хиландар, са намером да овога пута потпуно сврше са њим. Похлепни на богатство Хиландара, они су жудели да га се ма на који начин докопају. Преподобни Данило, дознавши о томе и очекујући себи смрт од варвара, оде у руски манастир светог Пантелејмона к своме духовном оцу да се види и поразговара с њим. Тамо се он са својим духовним оцем издвоји у високи манастирски пирг (= кулу), и проведе с њим насамо у разговору цео дан и ноћ. Међутим непријатељи нађоше себи помоћнике: поткупише златом два хиландарска служитеља, који, заведени ђаволом, обећаше предати им преподобног Данила у руке. И док преподобни борављаше у Руском манастиру, непријатељи смислише да се заједно са поткупљеним слугама увуку на неки начин у Руски манастир и ухвате преподобног Данила. Зато они ноћу одоше Руском манастиру. Поткупљене слуге стадоше куцати на манастирску капију, молећи да их пусте унутра ради виђења са преподобним игуманом Данилом поводом неких манастирских послова. Али се оци побојаше, и не пустише их све до јутрења.

Преподобни Данило, обавештен о њима, замоли да их пусте к њему. Као повод свог доласка слуге наведоше неки измишљени разлог. Незлобив и простосрдачан, преподобни им поверова. Но у праскозорје, када преподобни, ходећи поред манастирског пирга, читаше Часове, угледа у даљини као неко јато огромних птица. А када се развиде, показа се да су то чете варвара. Халачући, они опколише манастир и свим силама наваљиваху да пробију манастирске бедеме. Најзад провалише унутра, и почеше дивљачки пљачкати и уништавати. Притом захтеваху да им предаду игумана Данила, иначе ће манастир до темеља срушити и спалити. И стварно, они запалише храм и келије. Затим наслагаше силна дрва, даске и сламу око пирга у коме се скривао преподобни, па запалише. Пламен се стаде високо дизати; слуге што беху у кули са преподобним, стрелама засипаху с куле варваре, и многе ранише и убише. Тада завереници који беху са тим слугама, почеше наговарати остале слуге да преподобног Данила предаду у руке непријатељима, да би на тај начин спасли своје животе. Но проницљиви и прозорљиви игуман подвижник осети и схвати ту издајничку заверу, и мудро се снађе: на врху куле бејаше црква, кључеве од ње преподобни узе тајно, позва све

у цркву да се помоле Богу и да се опросте међу собом пошто су на домаку смрти; сам пак у души својој непрестано призиваше Господа у помоћ. Када уђоше у цркву, онда слуге, верне преподобноме, на уговорени знак изненада разоружаше заверенике, па са преподобним Данилом изађоше из цркве закључавши издајнице у њој. Међутим пламен већ досезаше до врата; преподобни нађе мало воде и нешто вина, изли их на огањ, те тако умањи силу огња. Утом Господ показа к њима милост Своју: одједном са врха Атона дуну силан прохладни ветар, који стаде разгонити дим и гасити огањ, и својом свежином спасе од неподношљиве врућине оне што се налажаху у кули. Тако то трајаше до подне, када непријатељи изађоше из манастира и распоредише се да ручају. Одједном међу њима настаде нека пометња и узбуна: они дохватише своје оружје, поскакаше на коње, и брзо одјурише од манастира. Преподобни Данило спрва сматраше да је посреди нека њихова нова замка или лукавство, и не напуштајући кулу усрдно вапијаше ка Господу. Међутим прође доста времена а непријатељи се не враћаху. Најзад светитељ дознаде да су главне старешине варвара оставили Свету Гору са својим војницима, па су зато и они што су харали и зулумили по Руском манастиру и држали у опсади кулу напустили то и побегли. Доживевши све то, преподобни узнесе благодарност Богу за такво чудесно спасење своје.

Оставивши Руски манастир, преподобни Данило са својом духовном децом и сапутницима упути се у светогорски Ксиропотамски манастир Светих 40 мученика, што је на морској обали. Тај манастир је у своје време био много помогнут светим Савом, првим архиепископом Српским. Ту преподобни Данило уписа себе и своје родитеље у манастирски поменик. И пошто проведе тамо неколико дана у молитви, он се врати у свој манастир Хилендар.

После пустошења и пљачкања Свете Горе у току три и по године од стране пљачкашких латинских крсташа, у Светој Гори се стаде постепено васпостављати спокојство и редован монашки живот. На очишћењу Балкана од ових варвара заједно су радили грчки цар Андроник и српски краљ Милутин.

Када се на Светој Гори зацари поново тишина и спокојство, преподобни Данило, увек жељан усамљенничког подвижничког молитвеног тиховања, реши да се повуче са игуманског положаја. Тако, за игумана Хилендарске обитељи би постављен његов ученик Никодим, а он се повуче у келију светога Саве на Кареји, где се у своје време подвизавао у молитвеном тиховању сам свети Сава, и оставио властити Типик за живљење у тој његовој молчалници. Преподобни Данило се свом душом

предаде подвижничком живљењу по Типику светога Саве: с великим усрђем и љубављу он све време провођаше у молитви, пошћењу, свеноћном стајању, метанијима, песмопјенијима, и осталим светим подвизима, за којима је чезнуо још од ране младости. Велики и неподражљиви беху његови монашки трудови: строгим постом он мораше тело своје; проводећи све ноћи у молитвеном бдењу, појању псалама и метанијима, он до самог расвитка не даваше себи ни најмањег одмора. Таким животом он стече дар обилних суза. Многе нападе и лукаштине приређиваше му ђаво у време тих подвига; али светитељ тада скидаше са себе крст који је увек носио на прсима, ограђиваше њиме себе са вером и молитвом, и тако уништаваше и развејаваше тиме сва лукавства вражија. То беше његово уобичајено оруђе и оружје у искушењима и нападима на њега од стране демона. Преподобни сијаше својим врлинама тако да многи монаси Свете Горе стадоше долазити к њему ради духовне утехе и савета.

У време када се преподобни Данило подвизаваше у Карејској испосници, у његовој отаџбини Србији настаде рат: против краља Милутина устаде његов брат Драгутин, са намером да помоћу Угарскога краља отме престо Милутина и на њега посади свога сина Урошицу. Милутин се нађе у великој опасности. Бојећи се упада непријатеља, он смести драгоцености своје у манастиру Бањска. Али он не имађаше поверљива човека, коме би поверио чување тих драгоцености. Утом епископ Бањске умре. Тада се мисао краља Милутина задржа на вредном Данилу, бившем игуману Хилендарском. И он стаде слати к њему у Кареју једног изасланика за другим, позивајући га к себи. Сав предан усамљеничким подвизима, преподобни Данило дуго се отказиваше. Али га неодступне молбе краљеве најзад примораше, те он реши да остави омиљено место свога молитвеног подвижничког тиховања и самовања. А зашто га је краљ звао, преподобни није знао. Краљ се неисказано обрадова доласку светога Данила, обасу га великом љубављу, и ускоро му у четири ока подробно исприча своју муку и неопходну потребу да се он, Данило, прими за епископа Бањске и да узме под своју управу манастир светога Стефана у Бањској, где су смештене драгоцености. Овај краљев предлог и молба и захтев силно огорчи преподобног Данила, и он упорно одбијаше то не желећи се растати са омиљеном Светом Гором и тамошњим подвижничким молитвеним тиховањем. Али краљеви разлози и молбе, и стварно тежак положај краљев, принудише најзад преподобнога да пристане, нарочито када му краљ обећа да ће га, ако се помоћу Божјом срећно врати из рата, отпустити у Свету Гору.

Тако свети Данило би посвећен за епископа Бањске и постављен за настојатеља манастира светога Стефана. Тамо краљ тајно од свих уручи преподобноме све драгоцености, и крену са војском против брата, иако то ни најмање желео није. По вољи Божјој рат се срећно сврши по краља Милутина. Свети Данило би посредник – миротворац међу браћом: измири краља Драгутина и Милутина; убеди Драгутина да се насвагда одрекне потхвата, увредљивих за хришћанска осећања.

После тога епископ Данило стаде упорно молити краља Милутина да га отпусти у Свету Гору. Мада краљ покушаваше на све могуће начине убедити преподобнога да остане у отаџбини, овај никако не хте на то пристати, и отпутова у љубљени Хилендар. Тамо се настани у споменутом пиргу, и поново се предаде својим милим пређашњим подвизима монашким са неподражљивом ревношћу. Као свагда, тако особито сада, он се посвећује читању и изучавању књига Светога Писма. А то читање и изучавање Светога Писма беше сво оградањено и прожето молитвом; постом, бдењем, смиреноумљем, радосним самомучењем, и осталим светим подвизима. Кроз све то у светога епископа – подвижника појача се његова давнашња жеља да отпутује у Свету Земљу и поклони се тамошњим хришћанским светињама. Сматрајући да је сада најзгодније време за то, он се стаде спремати за пут.

За ту светитељеву намеру сазнаде у Србији краљ Милутин, и веома се ожалости, јер му је епископ Данило и сада, у 1316. години, као и до тада био веома потребан као човек у кога је он имао потпуно поверење и чије је савете високо ценио. И краљ стаде упорно призивати к себи преосвећеног Данила и молити га да одложи своје намеравано путовање у Свету Земљу и дође у Србију, и тако и овом приликом докаже љубав и оданост к њему.

Не знајући краљеве намере, свети Данило испуни усрдне краљеве молбе и по трећи пут допутова у Србију. Краљ се веома обрадова доласку епископа Данила и одлучно му изјави да га више неће пустити од себе, пошто му је потребан као наставник и саветник. Преосвећени Данило, видећи да ништа не помажу ни откази ни молбе, са тугом за омиљеном Светом Гором смерно рече: „Нека је за све благословено име Господње“. Пошто пак Бањска епископија беше укинута, краљ упути епископа у архиепископију к архиепископу Српском Сави III, који му додели у своме дому келију, као будућем свом прејемнику, јер краљ Милутин, наговарајући епископа Данила да се врати у Србију, обећа му престо светога Саве.



Архиепископ Сава III ускоро умре. На архиепископски престо би уздигнут, вероватно по препоруци светог Данила, његов ученик, хилендарски игуман Никодим,<sup>\*73</sup> који је сијао побожношћу и врлинама, а свети Данило би постављен за епископа Хумског, 1317. године.

Најзад, стари краљ Милутин се разболе, и после кратке болести у свом дворцу у Неродимљу, издахну на рукама светог Данила, 20. октобра 1320. године. Свети Данило, као његов бивши духовни отац, узео учешћа у сахрани краља у његовој задужбини, манастиру светог Стефана у Бањској, сагласно давнашњој жељи покојнога краља.

После краља Милутина на престо ступи његов син, свети Стефан Дечански.<sup>\*74</sup> Одмах после свог крунисања он призва и приближи себи епископа Данила, кога је из младости своје заволео и ценио као мудрог саветника његовог оца, а нарочито као свог помоћника и заштитника у тешким невољама. Благодаревши заузимању и посредовању епископа Данила Стефан Дечански је ослобођен из заточења у Цариграду и коначно помирен са оцем, краљем Милутином.

Сада, преосвећени Данило постаде новоме краљу први учитељ, саветник и помоћник. У почетку своје владавине Дечански се нађе у многим тешкоћама, како унутрашњим тако и спољашњим. Нови краљ се морао бранити од унутрашњих непријатеља и супарника својих: свога брата од стрица Владислава, сина краља Драгутина, и свога рођеног брата по оцу Константина. Исто тако ваљало је бранити и себе и Србију и од спољашњих непријатеља. Бугарски цар Михаил отера од себе своју жену Неду, сестру Стефана Дечанског, и рађаше на зближењу и савезу са Грцима противу Срба. Стефан Дечански је морао и да се оружјем брани и да прибегава мирним преговорима. За такве пак преговоре не беше тада човека способнијег од епископа Данила. Краљ Дечански повери епископу Данилу вођење тих преговора и са бугарским царем Михаилом и са грчким царем Андроником Млађим. И он обави те преговоре са потпуним успехом.

Но вршећи разна краљева посланства и обасипан љубављу и пажњом и почастима од стране краља, епископ Данило није могао заборавити своје омиљено усамљеничко подвизавање и молитвено тиховање у Светој Гори. Зато он, после ових успешно извршених посланстава, отпутова опет у Свету Гору. Но у време тог његовог одсуствовања, у Србији умре архиепископ Никодим, 13. маја 1324. године. Краљ Стефан Дечански

---

<sup>73\*</sup> Спомен његов Црква празнује 11. маја.

<sup>74\*</sup> Ступио на престо 6. јануара 1321. године. – Спомен његов празнује се 11. новембра.

одмах стаде позивати из Свете Горе светога Данила, не извештавајући га ништа о својој намери, само га позивајући да му дође ради саветовања. Преподобни Данило се одазва позиву и дође у Србију. Тада Сабор све земље Српске, сазван краљем, једногласно изабра 14. септембра, на Крстовдан, 1324. године епископа Данила „за архиепископа свих Српских и приморских земаља“. У то време епископу Данилу беше педесет година.

Ступивши на престо светога Саве, архиепископ Данило се свом душом својом предаде раду на добро Цркве своје тако вољене отаџбине. Сам стуб и пример побожности, мудрости и ревности, он богомудро владикуваше: дизаше и украшаваше цркве, просвећиваше паству своју еванђелском просветом, свуда и свиме радећи на томе да душе своје пастве сачува од разних заблуда и утврди у вечној Истини Христовој. Зато је много радио на просвећивању свештенства и ширењу светих и свештених књига. Сав се залагао да се богослужење врши правилно и благољепно.

Свети Данило, у својој разноврсној делатности еванђелској, ишао је стопама светога Саве и његових најбољих наследника. Настављао је што су добри и ревносни архиепископи започели, и исправљао што су слаби покварили. Милутинов помагач, он као да се, нехотице, такмичио са својим краљем у множини, лепоти и богатству задужбина. Споменути само најважније, биће доста. Подигао је у Пећи храм Богородице Одигитрије – Путеводитељке, с два мала храма у њој, светом Јовану и светом Арсенију, где је набавио грчке књиге и осигурао службу грчким монасима. Саградио је црквицу светог Николе крај своје велике задужбине. Смислио је и извео испред Пећских храмова красну, иконописану, припрату с патосом. Сазидао је пирг, с црквицом светог Данила на врху и са звонима, с Приморја мучно довозеним. Завршио је прекинуту обнову Жиче, опустелу од Кумана, покрио ју је, дигао је стуб, иконописао трпезарију и подигао једну дрвену зграду. Мудар и речит, имао је дара и вештине за свако земаљско дело. Градитељ и садитељ, свети архиепископ је правио од пустоши и дивљине питому и уљуђену земљу. При сваком послу је неодступно стајао, док га није довршио. Осим великих задужбина, он је још у Магличу обдарио цркву светога Ђорђа, подигао је палате и саградио келије. У Јелшици је подигао цркву светог Михаила и двор. У Лизици је обновио цркву светога Саве. Све своје задужбине опколио је виноградима, воћњацима и вртovima. Где није стигао подићи цркву од камена, градио ју је од дрвета.

Свети архиепископ Данило знаменит је не само као побожни подвижник, црквени и државни радник, него и као веома просвећен човек и писац. Његов присни ученик, који је и написао његов Живот, сведочи да је Данило био веома начитан, много волео књигу и бринуо се за ширење књиге у Србији. Као писац он је оставио чувено дело: „Животи краљева и архиепископа српских“.

Неуморан у служби Богу до краја живота, смирен монах и храбар ратник, дубок мислилац и окретан државник, искрен испосник и „искусан делима ... световнога живота“, одушевљен уметник и савестан књижевник, пун мисли о небеском животу и потпуно предан обрађивању земље, сав на небу душом, и сав на земљи са небеском Истином, свети архиепископ Данило мирно се упокојио у Господу у време цара Душана ноћу између 19. и 20. децембра 1337. године.

Велики монах, велики подвижник, велики јерарх, велики трудољубац и велики родољуб, свет душом и умом и срцем, он се још за живота удостојио од Господа дара чудотворства. На престолу светога Саве као архиепископ провео четрнаест година и три месеца.

Његовим молитвама, Господе Исусе Христе, помилуј и нас грешне, и удостој нас свом душом служити Теби кроза све векове. **Амин.**



Гроб архиепископа Данила II у Цркви Богородице Одигитрије, у Пећској патријаршији 1337. г.).

